

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katoliški tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekepi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, l. 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 22.

V Ljubljani, v soboto 26. januarija 1901.

Letnik XXIX.

Jugoslovanska delegacija.

(Na adresu izvenkranjskih Slovencev.)

Mnogostransko se razpravlja v zadnjem času vprašanje o nastopanju jugoslovanskih poslancev v državnem zboru. Posebno sili ljubljanska liberalna klikasvo-jimi zadevnimi nazori v ospredje. Odgovarjati na kolobacije teh politikastrov se ne izplača.

Pač pa se nam zdi potrebno in umestno, odgovoriti na drugo adresu. Znano nam je, da se v obmejnih pokrajinah resni rodoljubi bavijo resno z vprašanjem kluba, v katerem naj bi skupno sedeli katoliško-narodni poslanci s politiki Tavčarjevega kalibra. Ker one rodoljube vodijo najboljši nameni, prepričanje, da bi tako združenje koristilo slovenski stvari, zaradi tega se čutimo obvezane, na ono prizadevanje trezno in jasno odgovoriti.

Naš odgovor je jasen in točen: Nobeden katoliško-naroden poslanec ni v stanju, sesti s poslancem dr. Tavčarjem v jeden klub. Če bo to storil, bi postal nezvest svojim volivcem in moral bi odložiti svoj mandat. In zakaj to?

Liberalna slovenska »stranka« se je v zadnjem času pod vodstvom dr. Tavčarja sama prostovoljno izključila iz tiste skupnosti, katera obsega vse slovenske rodoljube na stari narodni podlagi, izraženi v starem Slomšekovem in Bleiweisovem geslu: Vse za vero, dom, cesarja! Ne samo, da bi bila ta »stranka« versko indiferentna. To bi se dalo končno v gotovih mejah še pretrpeti. Ta stranka se je marveč postavila na stališče najfanatičnejšega sovražstva zoper katoliško cerkev in vprizorila je verski boj, kakoršnega slovensko ljudstvo še ni videlo. Odkrito se propagira verski razkol in krivoverstvo v glasilih te »stranke«, odnosno v glasilu dr. Tavčarja. Napadajo se na nečuten način najvišji cerkveni dostojanstveniki, zasramujejo verski obredi, izpodkopavajo v ljudstvu verska čustva, z eno besedo: vprizorila se je najgrša in naj

surovejša gonja zoper najdražjo svetinjo našega naroda.

Vrhu tega loči katoliško-narodno stranko, za katero stoji, kakor so volitve pokazale, ogromna večina slov. ljudstva, gospodarski program od liberalne klike. Z velikim naporom in trdom so ustanovili katoliški rodoljubi gospodarsko organizacijo po deželi, ki je gmotni položaj naroda v marsičem zboljšala in daje jamstvo za še boljšo bodočnost. Ta združna organizacija se na nečuvno podeli in surov način napada od strani liberalne klike, nanačin, kakoršnega še ni doživela nobena druga dežela. To vse brez vsakega pametnega vzroka, samo iz golega sovraštva proti ljudstvu, kojemu se ne privošči kos kruha. Vsak brezvestnež, vsak oderuh najde zaščito pri oni liberalni klik, in najdvomljivejši elementi se organizujejo tam proti interesom ljudstva. Osobito kmetskemu stanu se ne privošči, da bi se le količkaj zboljšale njegove prežalostne razmere. Dolžnost katoliško-narodnih poslancev je, kaj doseči za zboljšanje ljudstva, v prvi vrsti kmetskega stanu, in bilo bi naravnost izdajstvo, ako bi katoliško-narodni poslanci se spojili z besnimi sovražniki ljudstva samo v ta namen, da se doseže neka formalna edinost jugoslovanske delegacije.

Konečno pa pridejo v poštev še nekatere osebne razmere. Res je sicer, da osebnosti ne smejo v političnem življenju igrati velike vloge. Toda v tem slučaju treba pomisliti, da je dr. Tavčar bil tako »naroden«, da je v svojih glasilih pojedinim poslancem katoliško-narodne stranke naravnost očital goljufijo. Nihče ne more zahtevati od tako kruto podlo napadanega poslanca, da sede z dr. Tavčarjem k eni mizi. Vsak poštenjak bode sprevidel, da se taka žrtev ne more od nobenega poštenega človeka zahtevati.

Tak je položaj, popolnoma suho obrazložen, brez vseh fraz. Obmejni Slovenci, ki niso neposredno prizadeti pri kranjskih bo-

jih, seveda ne morejo tega položaja tako dobro razumeti, kakor mi.

Izključeno je torej popolnoma, da bi katoliško-narodni poslanci šli v en klub s kranjskimi liberalci. To je in ostane nemajhljivo dejstvo, in škoda, če se radi tega izgubi še kaj besed.

Nikakor pa ni treba misliti, da se katoliško-narodni poslanci postavijo na Dunaju na kako ozko strankarsko stališče. Oni dobro vedo, da sedanji politični položaj zahteva gotova zatajevanja v marsikaterem oziru. Katoliško-narodni poslanci ne zahtevajo od onih, s katerimi hočejo skupaj delovati v enem klubu, da bi isti morali postaviti se na specifično katoliško-narodni program. Pač pa morajo od onih, s kojimi stopijo v jeden klub, vsaj eno zahtevati, in to je:

Spoštovanje verskega prepričanja in verskih čutil slovenskega ljudstva in pa resno voljo, delovati za duševni in gmotni blagor naroda.

To je conditio sine qua non, pod katero se zamorejo naši poslanci z drugimi združiti v skupen klub. Vsak bode priznal, da ti pogoji ne segajo daleč, vsakdo, ki razmere količkaj pozna, mora pa tudi priznati, da liberalni kranjski poslanci teh pogojev ne morejo spolniti, vsaj dr. Tavčar ne, ki propagira ravno neposredno nasprotstvo onih pogojev: Zaničevanje katoliške vere in sovraštvo proti ljudstvu.

Obmejni Slovenci so tudi v zmoti, da smatrajo kranjske liberalce Tavčarjeve baže kot slovenske poslance ali kot »narodnjake«. To je žalostna zmeta. Ona trojica stoji pod vodstvom dr. Tavčarja, dr. Tavčar pa je že zdavnaj izneveril se vsem točkam slovensko-narodnega programa. Mož ne spada v noben slovenski narodni klub. Njegovo mesto je pri Noskejih, Wrabčezih, Offnerjih in raznih židih, ki so pa še vedno precej boljše, nego on.

Tako torej stojijo stvari. Res je sicer, da bode jugoslovanski klub štel pri tem po-

ložaju par članov manj. Toda vsak izkušen parlamentarec ve, da to nima nikakega pomena. Glavna stvar je, da je skupina kolikor mogoče složna, enotna v svojem stremljenju in da se v njej ne nahajajo intriganti, ki zahrbtno podirajo, kar klub zida, kar se je ža-lbog tekom zadnjih treh let šestokrat dogajalo v slovenski kršč.-narodni zvezi — po krivdi nekaterih, kojih sedaj v klubu ne bode več.

Pisarjenje »Slov. Naroda« o skupnem jugoslovanskem klubu je zgolj prevara in humbug. Gospodje dobro vedo, da je tak klub nemogoč. Ravno zaradi tega pisarijo hinavsko zanj, v namenu, morebiti priklopiti si še kojega jugoslovanskih poslancev. Če se jim posreči kakih 5–6 drugih jugoslovanskih poslancev potegniti nase, to bi pač bila potem nesreča, — pa ne za katoliško-narodne poslance, ampak za narodno jugoslovansko politiko in pa za tiste posl., ki bi šli kranjskim liberalcem na lim. Secesija treh ali štirih poslancev nima nič pomena, secesija 10 ali 12 posl. ima že precej pomena. Oslabljen bi bil s tem glavni klub, — odcepljeni manjši klub pa bi vendar nobene veljave ne imel, ker bi bil še vedno premajhen, da bi prišel v sedanji zamotani konstelaciji kakorkoli v poštev.

Rodoljubna dolžnost in lastna korist vseh jugoslovanskih strank torej zahteva, da se čim preje združijo v parlamentarno skupino, tako, da že takoj v prvem hipu, ko se parlament snide, zamore ta skupina zastaviti svojupliv. Če se bode v prihodnosti našla možnost za nadaljno konsolidacijo jugoslovanske politike, to je odvisno od raznih okoliščin, pred vsem in v prvi vrsti pa od nadaljnega razvoja kranjskih političnih razmar. Realna politika obstoja v tem, da se računa z danimi faktorji in izrabi dani položaj. Ta pa se danes ne da drugače izrabiti nego s tem, da se vsi jugoslovanski elementi, izključivši iz narodne skupnosti prostovoljno izločivše se kranjske

LISTEK.

Napredno pismo.

Gospod urednik!

Dolgo Vam že nisem pisal. Seveda, bila je sedaj volivna borba in v takih časih Vas in Vaše stranke ne maram. Toda vedno ne trpi čas volitev. V volivnem boju smo kandidirate Vaše stranke prijemali, da je bilo groza. Kaj vse jim je očital samo »Slov. Narod«! Kdor je pa mislil, da bomo to napadanje po volitvah ustavili, ta se je varal, kajti mi ne odnehamo.

Ali naši napredni poslanci morajo na Dunaju imeti klub, na katerega se bodejo lahko naslanjali, s katerega pomočjo jim bode mogoče kaj doseči, da si naša napredna stranka utrdi stališče in končno vender že enkrat stre in zmelje Vas »klerikalce«. To Vam je jasno, kaj ne da? Torej klub mora biti, ker naši poslanci krvavo potrebujejo stafaže.

Prav nič se torej ne čudite, da naš »Slov. Narod« priobčuje sedaj članek za člankom, kjer dokazuje potrebo skupnega kluba in

kaže edino pravi način, kako ga ustanoviti. Ta način ima poleg neprecenljive prednosti, da je edino pravi, še drugo, veliko prednost, jako jednostaven je namreč. Naše glasilo zahteva od »klerikalnih« poslancev, da se imajo kakor glede verskega programa tako glede narodnostnega podvreči nam. Ako se izmed dveh nasprotnikov eden podvrže, potem je spor končan, kaj neda? Vidite, tako bi se tudi ves naš spor hitro končal. Žrtvujte se torej, kajti od nas vendar ne bode zahtevali, da bi se mi podvrgli. Ali morete pametno od nas zahtevati, da bi ustavili napade na vero, škofo in duhovne, od katerih napadov smo živeli, od nas ne morete zahtevati, da kar na mah pustimo zvezo z Nemci, od katere smo tudi živeli in sprejemali mandate. Tega od nas pameten človek zahteval ne bo, ker ne moremo, pa tudi ne smemo siliti nikogar k samomoru. Žrtvujte se torej Vi »klerikalci«, kaj pa tudi branite vero, škofo in duhovne, saj vidite, da to inteligenci, ki je v našem taboru, ni všeč, kaj pa se zaganjate v našo zvezo z Nemci, pustite nas, da živimo.

Mnogo sem že razmišljal o tem klubu in sestavil sem načrt klubovih pravil, ki je

tak, da ne bo mogoč v klubu nikak prepir, mir bo vladal v tem uzornem klubu. Pravila pa bi bila taka-le:

1. Klub ima namen, utrditi stališče narodno-naprednih poslancev.
2. Ime kluba bode kakoršno koli, samo besedice »krščansk« ne sme biti v imenu.
3. Svoj namen dosega klub s pomočjo »klerikalnih« poslancev.
4. Redni člani kluba so tudi lahko taki »klerikalci«, ki hočejo še v tem zasedanji drž. zbora mirno skleniti svoje politično življenje.
5. Stroške kluba pokrivajo omenjeni »klerikalci«.
6. Klubovo vodstvo dobi v roke lahko vsak, samo »klerikalec« ne.
7. Pri klubovih sejah je beseda prosta, — seveda samo za tiste, ki niso »klerikalci«.
8. Glasuje se v klubu brez »klerikalcev« in mimo njih.
9. Izključeni od razgovora v klubu so vsi predlogi, ki bi merili na odpravo zveze med Nemci in slovenskimi liberalci na Kranjskem.

10. Klub se razide, kadar politično umre zadnji »klerikalni« poslanec.

11. Kadar se klub razide, pripade njegovo premoženje liberalcem.

Kaj ne da niso napačna ta pravila?

Tajiti se ne da, da bi potem, kadar bi se ustanovil tak državnozborni klub, kakoršnega hočemo mi, in kojega pravila sem ravnokar razodel, zavladal mir in seveda liberalizem na Kranjskem.

Pristopijo naj torej temu klubu vsi »klerikalni« poslanci in naj se lepo udajo. Sicer bo imel »Slov. Narod« prav, ki imenuje »klerikalce« »grobokope« našega naroda.

Sinoči pa zopet imenuje »klerikalce« »hijene«, ki izkopujejo mrličje. Zdi se mi, da je na ta način naš ljubi »Slov. Narod« prišel sam seboj v nasprotje, toda to pride od hudega in pogostega zmerjanja. Tako sedaj res ne vem, ali zakopavate ali odkopavate mrličje.

Razjasnite to, gospod urednik, udanemu Vam

Janezu Napredniku
tudi ponižnemu služabniku liberalne misli.
V Ljubljani, 26. januarija 1901.

liberalce, najnujnejše združijo v tesno organizirano parlamentarno skupino. Sicer se nam utegne prigoditi, da v najvažnejših zadevah ne bomo imeli besede! Ne jadikujmo o danes nepremeljivih razmerah — temuž idimo kot zreli možje na delo, da rešimo, kar se rešiti da!

Politični položaj.

Obstrukcija? Mirno delovanje? — Narodnostni boj za življenje in smrt? Pomirjenje? — Resno gospodarsko delo? Brezobzirno podiranje? — To so vprašanja, ki visé v zraku in jih danes rešiti ne moremo.

Prihodnje tedne se itak razjasni, kaj bo iz teh kombinacij.

Naši poslanci, kolikor vemo za njih mišljenje, gredó pot treznega premisleka. Slovenski poslanci hočejo delovati za slovensko stvar z vsemi sredstvi, ki jih jim daje na roko parlamentarizem. Ker so naši poslanci tudi katoliški poslanci, bodo se pa vedeli izogibati tudi onih, ki so njih nespravljivi sovražniki.

Poslanci morajo imeti seveda prosto roko, ker ni mogoče naprej spoznati raznih razmerij, ki se utegnejo primeriti v parlamentarnih bojih. Mi zaupamo njihovi izkušeni previdnosti.

Zato pa moramo tudi od njih odvrčati neutemeljene napade. Tržaška „Edinost“, katera iz same strahopetne boječnosti pred kakim „Narodovim“ napadom rada včasih pokaže nam roge, je pobrala iz raznih listov neke neosnovane citate in iz njih kar izvaja indirektno zaključek, kot da naši poslanci ne zaslužijo imena slovenskih domoljubov! To si pa mi od tržaške „Edinosti“ odločno prepovedujemo.

„Edinost“ se opira na to, da smo pisali da bodo naši poslanci tvorili „lep mnogoštevilen klub“. To se ji zdi kar izdajstvo, in ona misli, da to ni drugače mogoče, kakor da se združijo naši poslanci z Nemci in Italijani — proti slovenski narodnosti. Od kod to ve „Edinost“? Odkod more ona to izvajati?

„Edinost“ naj se zažene rajši z vso silo v dr. Tavčarja, kateri je z najostudnejšo pisavo v svojem „Narodu“ odbil od sebe vse še ostale simpatije, ki smo jih imeli še kdaj do liberalcev edino zato, ker so — Slovenci.

Če Tavčar piše, da so katoliško-narodni poslanci taki, da mora on prej stol obrisati, predno sede nanj, če je na njem sedel kak katoliško-narodni poslanec, če ravno sedaj očita dr. Šusteršiču, da je goljuf, če se norčuje iz Povšeta in Pogačnika, če preganja poslanca Vencajza z grdimi očitani, če Pfeiferja zasmejuje kot „pohabljenca“ itd. — kdo more zahtevati, da bi človeku takega značaja isti možje šli ponujat svojo pomoč?

Ko točite solze, da je zrušena slovenska edinost, obrnite se do onih, ki so jo raztrgali! Svoje časti mi nekim ljudem ne damo trgati, da bi se jim potem — podvrgli.

Tavčar je v Ljubljani združen z Nemci proti nam, in to zvezo na najostudnejši način izrablja. Ker pa sedaj s svojima dvema ali, če dobro gre, s tremi tovariši, ne more

nič na Dunaju opraviti, zahteva brezstidno, da se mu podvržejo ravno isti možje, proti katerim je v Ljubljani zvezan z Nemci, in zato še zavržejo krščanstvo iz svojega programa! To dejstvo naj „Edinost“ premisli, in o tem naj piše svoje žalostinke!

Za pota, ki jih mora v državnem zboru hoditi slovenska delegacija, bodo skrbeli že naši poslanci. Med Čehi, Hrvati, Rusini in Slovenci se pripravlja vzajemnost na isti podlagi, katera je držala prejšnjo zvezo. Gospodje od „Edinosti“ naj pa gledajo, da bodo v Trstu organizirali ljudstvo, mu pomagali in je reševali. Zamujenega je obilo. Dovolj imajo dela!

Nacijonalizem proti cerkvi.

Kadar hočejo nasprotniki cerkve zadeti katoliško vero, posežejo vedno po onem, kar katoličane loči, da s tem razderó edinost. Sedaj se v Avstriji zato od protikršćanskih strank izrablja najvspešnejše narodnost.

Nemci zahtevajo vedno v prilog proti verskemu gibanju nemško bogoslužje. Madjari žele madjarskega bogoslužja. In pri nas nastopajo zopet neki ljudje, ki zanemarjajo koristno narodno delo in iščejo svojih narodnostnih lavorik v tem, da zabavljajo čez latinsko sveto mašo.

Gibanje „Proč od Rima!“ nima nobene verskega značaja, ampak je naravnost versko-nihilistično. Wolfu in Schönererju ni za nobeno vero. Ali postane kdo „stari katoličan“, „luteranec“, „zinglijanec“, „kavkovec“ ali „brezkonfesionalen“, to jim je vse eno.

Gre se le zato, da se odvrnejo ljudje od edinozveličavne katoliške vere. Tudi na Madjarskem je slednjič vse eno, ali je kdo „kalvinec“, „zinglijanec“, ali žid ali pa nič — je vse eno, da le katoličan ni.

Tudi pri nas „Narod“ udarja na to struno. S protestantizmom ne gre, za Turke se Slovenci tudi ne dajo narediti, zato pa so gospodje prišli na to misel, da bi se morda s pravoslavjem kaj opravilo. A večinoma je naše ljudstvo toliko poučeno, da s tem ne bodo opravili nič. A zgažja mora vendar le biti! Ker drugega ne morejo, pa rogovilijsko vsaj, da se naj upelje slovensko bogoslužje! Zlasti v Trstu se o tem govori in piše, in o priliki bomo izpregovorili o tem obširneje. Za sedaj le to-le:

Pravijo, da je zoper slovenski značaj, če se sveta maša bere latinsko. Mi vas pa vprašamo, gospodje: Kdo vam brani, da molite glasno slovensko v cerkvah, kolikor hočete? Vsako nedeljo, vsak delavnik se po naših cerkvah obilo slovensko moli in poje, a — vas zraven ni! Cele ure se sv. R. Telo na glas slovensko časti, koliko je pobožnostij, pri katerih pride slovenski jezik do popolne veljave, a vas — ni! Dr. Triller je v Radečah tudi udaril na to struno. Odgovorite, g. dr. Triller!

Ravno v sedanjih vročih narodnostnih bojih je katoliška cerkev pokazala svojo veliko modrost, ko kot pravilo pri liturgičnih molitvah duhovnikov vzdržuje latinsčino. Ko bi se bila katoliška cerkev udala v tem narodnostnemu partikularizmu, bi mi sedaj ne imeli pri nas drugega, nego samo

nemško ali laško bogoslužje. A da se pri bistveni liturgiji hrani nevtralna latinščina, v poduku in v zasebnih molitvah pa da prostost ljudskemu jeziku, s tem je cerkev modro zadela pravo pot. Le tam, kamor segajo partikularistični narodnosti motivi v svetišče, da je onečaščaj, tam more priti do krivic. A tam je treba na podlagi pravične katoliške misli s podpiranjem duhovske oblasti se boriti za pravico. Koder pa se cerkvena oblast le napada in blati, koder tisti, kateri vpijejo za pravico svojega jezika v cerkvi, sami zanemarjajo svoje verske dolžnosti, tam je seveda zastoj po časopisih se pritoževati, da — se slovensko ne moli.

Katoliška cerkev je bistveno enako pravična vsem narodom. Tudi Nemci, ki so velemogočen narod, imajo isto bogoslužje, katero morajo imeti bogati Angleži in ponosni Madjari in Lahi. Bodisi v Ameriki ali v Avstraliji — vsi so enaki. To je velika ideja ravnopravnosti. Koder ta ravnopravnost ni popolnoma izpeljana, tega ni kriva katoliška cerkev, ampak nepoklicani elementi, ki jo stiskajo in zatirajo. Proti tem se ima obrniti bojno kopje za svobodo cerkve!

Par nobile fratrum.

Wolf in Schönerer! Dve „markantni“ osebi med avstrijskimi Nemci v obče in mej poslanci posebe. Kolikor njima ne dostaje duševne zmožnosti, to nadomešča močno grlo in trda pest. Vsak čitatelj našega „Domoljuba“ ju že pozna. Ta dva plemenita politična brata sta ponosna in zgovorna, kajti število njunih pristašev v poslanski zbornici se je izdatno pomnožilo. Klub 21 mož že nekaj velja, osobito če imajo predrzna čela in zdrava pljuča.

In oglašil se je vsenemški prorok s svojega grada na Rožnovu, izdal je svoj irade Jurij Schönerer ter govoril odkrito, kakor je njegova navada. Državno pravičništvo je sicer za nekaj dni prikrilo svetu njegov ukaz, a višje sodišče je bilo mnenja, da Schönererjeve „politične sanje“ državi še niso nevarne.

Torej Schönerer ni zadovoljen samo z nemškim državnim jezikom v Avstriji, ampak njegova iskrena želja je, da se vse nekdanje avstrijske zvezne dežele kot „nemška vzhodna marka“ tesno zvežejo in združijo z nemškim cesarstvom. Vse avstrijske dežele, izvzemši Galicijo, Bukovino in Dalmacijo, naj postanejo pruske pokrajine. To je znani Schönererjev linški program, na katerega naj bi prisegli nemški radikalni poslanci. In proti tej vsenemški točki se ni uprlo, kolikor nam je znano, nobeno nemško liberalno glasilo. Nasprotno, graška „Tagespost“ celo prav resno razpravlja o Schönererjevih sanjah in blodnjah.

Graško liberalno glasilo meni, da vsak Nemec želi ožjo zvezo Avstrije z Nemčijo. Treba je le rešiti vprašanje, ali naj se iz Avstrije volijo poslanci v nemški državni zbor ali samo v zvezni svet. To misel v drugi obliki je gojil in snoval že knez Bismarck. L. 1867, torej eno leto po prusko-avstrijski vojski, je Bismarck poslal na Dunaj grofa Tauffkirchena vprašat avstrijskega cesarja, ali ne bi hotel skleniti

ožje zveze z Nemčijo. Grof Beust je odklonil to ponudbo, ne iz državnopravnih pomislekov, ampak z ozirom na žive spomine prejšnje vojske.

L. 1879. je Bismarck grofa Andrassyja pregovarjal za nerazrušno zvezo, ki naj bi jo odobrili parlamenti na Dunaju, v Budimpešti in Berlinu.

Tako naj bi se vrata na iztežaj odprla nemškemu kapitalu in nemškim naselnikom v Avstrijo in dalje na vzhod.

Konečno piše „Tagespost“: „Mi nismo proroki, zato ne vemo, ali se obrne tok svetovne zgodovine na to ali ono stran. Neverjetno je, da bi se nemški državniki te in prihodnje generacije sprijaznili z vstopom bivših nemških zveznih avstrijskih dežel v nemško državo; ker gotovo nimajo želje, da bi Alzačanom, Poljakom in Velfom pridružili še Čehe, Slovence, Hrvate in Italijane. Ko pa bi se rodil drugi Bismarck, gotovo bi nadaljeval njegovo pot do zveze Nemčije s habsburško državo.“

Tako daleč smo že, da se sme kar javno pisati in govoriti o združenju avstrijskih dežel z Nemčijo! Lepa perspektiva za bodočnost. „Dum Roma deliberabat, Saguntum perit“. Toda ti nemški Zaratustre delajo račun brez krčmarja. Gotovo tudi v nemškem prebivalstvu ni še tako v živo se zajedel pruski črv, da bi bilo v avstrijskem parlamentu sploh mogoče govoriti o takem predlogu.

A oproda Wolf noče zaostati za svojim generalom in učenikom. V nedeljo je razvijal na Dunaju na shodu nemško-radikalnega društva svoj program. Rekel je mej drugim:

„Raje si dam desnico odsekati, nego bi se ločil od Schönererja. Nas je 21, in mi bomo govorili. Kar so preje liberalci in naprednjaki delali, to je sama glupost in njih binkoštni program je le šušmarija. Ton bomo sedaj dajali mi, a gorje mu, ki bi se drznil v drugem tonu piskati.“

No, Wolf je že davno znan kot prusko-nemški agent v Avstriji. Z bičem bode ob rami s Schönererjem udrihal po nemških glavah, ki se ne bodo klanjale njegovim poveljem. To bo krasna komedija v zbornici.

Več socialne omike!

„Naše ljudstvo je verno in dobro“. To slišimo večkrat iz ust taci mož, ki mirno doma za pečko sede in ne pojmiyo duha svojega časa. Ti zapečkarji z zanimanjem čitajo k večjemu poročila z bojišč, senzačna poročila o samomorih, tatvinah in prevarah, vse drugo jim je prazna slama in pusta lesnika. Možje tega kova so srečni doma za svojim plotom pri mačkah in kravah, vse izven plota jih bega in vznemirja. Sveta poznajo, kolikor ga z domačega okna doseže oko, svetovna vprašanja, ki pretresajo svet, so jim Hekaba, socialno vprašanje pa najgrša gnusoba. To so zapredeni pajki.

Da, naše ljudstvo je v ogromni večini še verno in dobro, pošteno in zdravo, a zadovoljno več ni. Ljudstvo čuti in z nevoljo prenaša težka bremena, le vzrokov in bistva mnogih nedostatkov ne pozna. In tu je ravno nevarnost, da s časom demokratska in frumasonsko-liberalna agitacija dobi polje za

„Pranger“.

„Na pranger z njimi!“ tako grozi „Tovariš“ tovarišem in tovarišicam, kateri mu niso in ne bodo popolnoma podložni, in popolnoma ne uklonijo svoje volje, svoje vesti pod njegov jarem, in poleg tega mu ne dajo na razpolago še svojega žepa.

Kakšen je pa ta „pranger“? Menda je tisti ali saj podoben tistemu, katerega so ob času, ko še ni rastlo predivo, ne se strigla tista volna, iz katere so visokoučenim, čez vse modrim in mnogo skušenim vladarjem „Tovariša“ se imele šivati prve srajce in prve hlačice, po domače t. j. po ljubljansko imenovali „pinja“.

Kakšna pa je bila ta pinja? V mestni hiši za Gradom konec starega strelišča so naložili nekaj tramov in desk na voz, jih peljali pred nekdanji zatiški dvorec, v katerem je bila svoje dni mestna in deželna sodnja. Tam so sestavili nekaj oder; otroci, radovedne babele in postopači so drli vkup

od vseh vogalov in ulic, kričeč: »Danes bodo na pinji stali!« Na oder so iz sodne hiše pripeljali obsojence, in sodni uslužbenec je glasno oklicaval in našteval vsakemu posebej: »Ta je toliko in tolikrat goljufal, kradel, ta je pobijal ljudi, ta je po krivem prisegal, ta je požigal, torej dobi toliko let na grad; ta je ropal in moril, zato gre za toliko let v Gradiško« itd.

Tako pinjo si menda ornisi in napravi „Tovariš“, če ne lesene, saj papirnato v svojih predalih. In koga bo stavil nanjo? Na pinjo bo stavil „Tovariš“ tovariše in tovarišice, sotrudnike svojega stanu, svojega poklica! In zakaj jih bo stavil na pinjo? Zavoljo groznih, dozdaj še neslišanih in neverjetnih hudobij, katere bo pred strmečim svetom očitno razkrival stoječim na pinji. Kaj pa so zakrivali?

Prvi so se pregrešili, ker so naročniki »Slovenskega učitelja«. Kakor pove program na 1. strani št. 1. letnika I, je on glasilo slovenskih učiteljev, ki so zvesti

sinovi svojega naroda in sv. katoliške cerkve, kateri oprti na veljavne šolske zakone, sklenjene od državnega in od deželnih zborov in potrjene od presvitlega cesarja obetajo skrbeti z vsemi močmi za izobrazbo in izomiko ljudstva... kateri so zvesti avstrijski državljani, udani z vsem srcem vladajoči dinastiji. V programu je dalje složno delovanje učiteljstva z duhovščino, ki je za telesni in dušni blagor Slovencev neobhodno potrebno; izobrazba ljudstva tudi za gospodarsko povzdigo slovenskega naroda. Poslednjič prijatelji »Slov. učitelja« niso pozabili na točko, ki je za mnoge napredne prvoboritelje mej učiteljstvom najimennitnejša in nekaterim edini malik: da se bodo borili za ureditev plač vsega učiteljstva, in zahtevali dotlej, dokler se jim ne da, kar jim gre. Za dosego teh namenov se poučujejo, bod rijo in trudijo naročniki »Slov. učitelja«.

To je torej prvi grozoviti greh onih, katere nameravate staviti na »pranger«, da so dobri, zvesti narodnjaki in katoličani, da si prizadevajo izobraževati in omikovati slovensko mladino, kakor velela postava, naj bi jih vzgojili za dobre poštene ljudi in zveste državljane; dalje pomagati ubogemu slovenskemu narodu, istotako sebi in svojemu stanu v gmotnem oziru, ter ogibati se in varovati nepotrebne, pohujšljivega in pogubnega sovraštva in prepira z duhovščino, s katerim si je dozdaj še malo učiteljev pridobilo spoštovanje in ljubezen pri šolski mladini in pri njenih stariših. Zato jih boste stavili na panger? Tovarišičevci, v ta namen vam ni treba klicati na pomoč tovarišev in tovarišic, da bi postali brezsrčni ovaduhi svojih kolegov. Za ta panger se bodo sami radi oglašili poštene in značajni učitelji, ter bodo očitno in ponosno spoznali, kar niso nikoli skrivali in tajili: »Mi smo tisti učitelji, tiste učiteljice, ki zvesti Bogu, narodu, državi in svojemu poklicu si prizadevamo

svoje protiverske, protinarodne in protiljudske namene. So mnogi v boljših krogih, ki v teoriji priznavajo potrebo socialne reforme, toda v praksi ne izvajajo svojih dolžnosti, ki jih imajo do trpečega brata. Bolj ko kedaj danes velja: Ako trpi eden član družbe, trpe vsi, celo truplo, cela družba. Žalost in obupnost četrtga stanu je žalost in trpljenje celega naroda. Toda odgovarjajo nam: »Nimam časa«, ali: »Kdo se bode prepiral z ljudmi«, ali, kar je najžalostnejše: »Saj sam ničesar ne razumem o socialnih stvareh«.

Vse to so prazni izgovori, predsodki ali pa bojazen pred nasprotniki, katerim je vsaka potrebna soc. reforma novotarija ali nagajiva škodoželjnost. Seveda neobrezane skale niso še palače in klasje na njivi ne še pogača. Treba je dobre volje, paznega očesa in čutečega srca, pa premagaš prve težave, zapaziš globoke rane na narodnem telesu in storiš, ne le to, kar velela ti stan, marveč si stoniti dolžan kot človek, kot kristijan, kot pravi domoljub. In to sme narod zahtevati od omikanih svojih članov.

Treba je več socialne omike! Ni dovolj, da sosedo poznaš po obrazu, poznati moraš tudi njegove gospodarske razmere, njegove napake in razvade. Tu so žive rane, katere poskušaj zdraviti kot soc. zdravnik z dobrimi sveti, prijateljskimi opomini in sredstvi, ki jih nudi sedanja gospodarska organizacija. Tako koristiš sosedu, podpiras družino, rešuješ svoj narod.

V Avstriji smo še jako zaostali glede soc. omike. Kje pa so praktični učitelji za soc. omiko, za gospodarski napredek? Malo jih je, a še ti so plačani tlačani, ki storé, kar sami hoté. Duhovnik je bil, ki se je prvi spomnil bednega svojega brata. Pomagal mu je tu in tam še plemenit učitelj, ki še ni prisegal na dimaste fraze. A sedanje zamotane soc. razmere zahtevajo temeljitejšo strokovno izobrazbo v soc. vprašanjih. Zaveš soc. dolžnostij mora siliti višje stanove, da se nesebično žrtvujejo za naroda blagor in boljšo bodočnost. Omikani stanovi morajo svoje boljše stališče v družabnem redu smatrati le kot plačilo za vestno izvrševanje dolžnostij do skupnosti, do naroda. Najširši krogi imajo pravico zahtevati od človeške družbe, od višjih stanov, da so deležni kulturnih dober, zakladov omike, političnih pravic, sodelovanja v vseh javnih zastopih, zboljšanja svojega položaja. V teh težnjah in naporih morajo nositelji kulture in pravega napredka biti narodu učniki in vodniki. To so socialne dolžnosti sedanjega časa, ki jih morajo izvrševati omikani in imoviti krogi, da mirnim potom rešujejo pereče soc. vprašanje in lajšajo ljudsko bedo in žalost.

Nашa avstrijska sladna obrt.

Spisal Fr. Povše, državni poslanec.
(Dalje.)

Če pregledamo, katere dežele so deležne tega izvoza, vidimo, da ravno naše slovenske pokrajine ne izvažajo slada. In tu nastane za nas dolžnost proučevati, ali bi ne mogli tudi mi v svoji zemlji in v svojem podnebnju vsaj za bližnjo sosedno Italijo in za pivovarne delujoče v južnih deželah, pridelovati ječmena, ki je potreben za napravo slada pri varjenju piva? A ne

trdim, da bi sploh bile vse pokrajine za to ugodne, ker za pivo mora biti ječmen poseben lepo razvit, težak in gojé so posebne vrste ječmena.

Toda z enako skrbnostjo in vztrajnostjo, kakor si preskrbujejo poljedelci na Moravskem in Češkem ječmen za seme, bi tudi mi v posebno ugodnih legah mogli doseči kaj dobrega. Naj tu navedem lastne poskuse! Naročil sem si pri prijatelju Moravanu nekaj vreč ječmena iz moravske Hane in ga vsejal na svojem posestvu v moravski dolini, torej na gorenjsko-štajerski pokrajini. Obrodil je obilno 18 kratno seme! in lep je bil tako, da so sosede kar občudovali zrnje, ki je bilo debelo kakor pšenično. Vredno bi bilo, da bi se nekatere kmetijske podružnice ali gospodarske zadruge lotile takih poskusov pri pridelovanju ječmena za pivovarstvo!

Št. ruperška, mokronoška, moravska dolina, in druge gorenjske pokrajine bi bile po mojem mnenju sposobne za pridelovanje ječmena, ki bi se dal porabiti za pivovarstvo. Saj se ječmena več dobi, kakor pšenice ali rži, tudi cena je ugodnejša. Cena je bila ječmenu l. 1893 9 gld. 80 kr. za 100 k ali m stot., l. 1894 — 8 gld. 74 kr., l. 1895 — 8 gold. 34 kr., l. 1896 — 8 gold. 29 kr., l. 1897 — 10 gld. 01 kr., l. 1898 — 9 gld. 26 kr., torej višja, kakor celo za pšenico. Jasno mora torej biti, kolike gospodarske važnosti bi bilo za nas, če bi se nam posrečilo tudi pridelovati za pivovarstvo sposobni ječmen. Kot sosede pivovarn v južnih deželah in bližnji Italiji bi imeli veliko prednost, da bi znašal trošek za izvoz (ker smo v bližini) precej manj, kakor pa velja pivovarje sedaj, ko morajo dobivati ječmen z Moravskega ali Češkega.

Mogočen razvoj kaže pivovarstvo v Nemčiji, kar se ima prepisovati vedno naraščajočemu številu ondotnega prebivalstva pa tudi blagostanja pribivalstva, katero vedno več piva konsumira.

L. 1898 so v Nemčiji konsumirali oziroma pridelali 68 milijonov hektolitrov piva! Če računamo, da se potrebuje za hektoliter piva 20 kg. potrebujejo slada v Nemčiji na leto skoro 14 milijonov m stotov.

Kako mogočno se množe pivovarne v Nemčiji, kažejo nam te številke: L. 1890 je Nemčija kupila oziroma od drugod kupila ječmena 7,352.921 m stotov, l. 1899 pa že 11,042.499 m st. v vrednosti 132 milijonov mark. Na tem uvozu imamo mi Avstriji deleža 25 odstotkov, Rusija skoro 60 odstotkov. Sploh nas je Rusija v uvozu ječmena v Nemčijo prehitela, tako da nas že sedaj znatno nadkriljuje in bo to še bolj dosegala, če bo skrbela za kvalitativno izvrstnost ječmena. To pa mora biti opomin tudi avstrijskim poljedelcem, da resno skrbé, da ohranijo glede kakovosti ječmena prvenstvo.

To prvenstvo kaže dejstvo, da gre naš ječmenov slad v sledeče kraje: v Nemčijo, Švico, Italijo, Angleško, Francosko, Švedsko, Norveško, Dansko, Nizozemsko, Belgijo, Španijo, Grško, Turško, Rumunijo, Srbijo, Japan, Egipt, celo v Brazilijo, Avstralijo in Ameriko.

To dejstvo, da po celem svetu cenijo

ki je vpilo: »Križaj ga, križaj ga!« Če vam smrdé besede sv. pisma, berite, kar pravi pagan Horacij: »Justum et tenacem propositi virum non civium ardor prava jubentium, non vultus instantis tyranni monte quatit solida... Ode III. lib III. Le na »pranger« s takimi! — Vaša napredno-liberalna inkvizicija bi poslednjič rada izvedla za vse tovariše in tovarišice, ki niso naročeni ne na »Slov. učitelja«, ne na vaš list, (pozabili ste menda na tiste, ki so naročeni na vaš list, a ga ne plačujejo) V nemških časnikih se bere včasih o neki »Revolver-Presse«. A ni bilo brati ne slišati dozaj, da bi bili »Schillerjevi roparji« ali mažarski v »bakonjskem gozdu« na prvi nastavljeni samokres in bodalce onim, kateri niso hoteli naročevati njih listov; to čudno tolovajstvo ste si izumili še le vi svobodoljubni »Tovariševci« nasproti svojim poštem kolegom in kolegijam. Čast vam bodi, kakoršne ste vredni! Kakšni bodo končni

avstrijski slad, nam daje nekoliko tolažbe sedaj, ko namerava Nemčija pri sklepanju novih trgovinskih in carinskih pogodb zvišati carino na slad od sedajšnjih 3 mark in in 60 h na 6 mark (marka = 60 kr.). Poleg Nemčije je za naš sladov izvoz najboljša Švica, katera pobira le 1 marko carine od 100 k slada. Tudi tje narašča naš izvoz, ker l. 1892 se je izvozilo slada v Švico 247.000 m st.; leta 1898 pa že 363.289 m st. Iz drugih držav doslej vsaj prihaja le malo slada v Švico, namreč s Francoskega le 11.142 m st., in iz drugih držav 28.475 m st. torej nadkriljuje avstrijski slad švicarski trg.

Naš državne vlade nalog in resna skrb pa bodi, da ohrani ta trg naši sladni obrti, to tem bolj, ker je Francoska začela svojim sladnim eksporterjem deliti 400 frankov eksportne ali izvozne premije za vsak vagon izvoženega slada.

Kakšna sredstva bo treba uporabljati, da se osigura za bodočnost izvoz avstrijskega slada v inozemstvo, to je sedaj predmet posvetovanja kmetijskega in industrijskega sveta.

Avstrijski kmetovalci pa morajo skrbeti za to, da se dobrota ječmena čimbolje popolnuje, in kmetijskemu ministerstvu mora biti resna skrb, da pospešuje one zavode, kateri se pečajo s pridelovanjem posebno izvrstnih vrst ječmena.

O izvozu drugega žita razpravljali bomo v prihodnjem članku.

Podporno društvo organistov.

Podporno društvo organistov pričelo je delovati. Prosimo torej vse, ki so pristop k društvu že naznanili, da takoj pošljejo svoje doneske. Vabimo pa tudi vse č. gg. duhovnike in organiste in sploh vse prijatelje cerkvene glasbe, da pristopijo k našemu društvu ter nam omogočijo uspešno delovanje.

Društvo ustanovljeno je za lavantinsko, ljubljansko, goriško, krško in tržaško-kopersko škofijo ter ima sedež v Celji na Spod. Štajerskem.

Namen društva in razvrstitev udov pojasnijo naj sledeči odlomki iz društvenih pravil:

N a m e n.

- a) preskrbljevanje onemoglih;
- b) podpiranje vdov in sirot;
- c) podpiranje podpore potrebnih, bolnih in brez lastne krivde brezposelnih udov;
- d) doseganja ugodnejših službenih in plačilnih razmer;

e) prirejanje glasbenih kurzov za organiste in

f) ustanovitev glasbene šole in izdajanje glasbenega lista, kadar bi se to zdelo društvenemu vodstvu potrebno.

U d j e.

Društvo obstoji iz rednih, podpornih, ustanovnih častnih udov.

Redni udje zamorejo biti vsi pri rimsko katoliških cerkvah službujoči organisti, ki se zavežejo plačati mesečno po 1 K.

Podporni udje postanejo, brez ozira na stan in spol, tiste osebe, družbe in društva, katere plačajo društvu najmanj vsako leto štiri krone.

Ustanovni udje so tisti, kateri enkrat za vselej v teku enega leta vplačajo 50 K, v društveno blagajno.

Častnim udom morejo se pri obnem zboru imenovati osebe, koje so si za cerkveno glasbo, oziroma za pospeševanje društvenih namenov pridobile posebnih zaslug.

Pri vstopu plača se vpisnina 4 K, in 10 h za pravila, katera dobi vsak ud s sprejemnico vred.

Želeti bi bilo, da redni udje (organisti) pošiljajo udnino če mogoče za več mesecev naprej, ker se s tem blagajniku mnogo dela prihrani.

Tudi darovi se hvaležno sprejemajo. Imena darovalcev objavljala se bodo v raznih listih.

Vse pošiljatve, ki se tičejo društvene blagajne, naslovijo naj se: Karol Bervar, mestni organist in blagajnik »Podpornega društva organistov« v Celji.

»Podporno društvo organistov«

Silvester Šentjuroc m. p.
predsednik.

Josip Kamnikar m. p.
tajnik.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. januarja.

Minister Rezek je trn v peti nemškimi liberalcem okoli dunajske židinj. Na vsak način ga hočejo potisniti iz kabineta. Pravijo, da je on jedini, ki pospešuje in zagovarja v kronskem svetu Mladočehé in njih obstrukcijo. Ko pa so iz uradnih krogov izvedeli, da se Rezek vključ vsem naporom od nasprotne strani še ne umakne iz kabineta, so zelo v skrbeh, kakšen bo otvoritveni prestolni govor, ker je bilo treba izbrati srednjo pot mej delavnostjo in nedelavnostjo parlamenta. Židje si žele »nevtralnega« kabineta po svojem kroju. Ko bi sedeli v njem sami Noskeji in Wrabtzi, bi bila seveda »nevtralnost« kabineta kmalu popolna.

Grof Attems-ova kandidatura za mesto zborničnega predsednika je glasom poročil v čeških listih že definitivno pokopana. Stari lisjak Chlumecky je tudi v tem vprašanju marljivo sodeloval; pomagalo mu je pa pri tem delu vse nemško-liberalno in nacijsko časopisje, ki je jelo že trditi, da niti dr. Fuchs ni več voljan sprejeti predsedniškega mesta. Načrt jim je pa že izpodletel, ker bi za Attemsa, ki je le predobro znan kot zagrizen nasprotnik Slovanov, ne mogel glasovati noben slovanški poslanec. Kako se je že veselila dunajska židinja. Sedaj pride na krmilo mož brez vsake (!) politične barve, vaklika ta list v petkovi jutranji izdaji. To dejstvo bi mu zagotovilo avtoriteto, kakoršne ni užival dosedaj še noben predsednik radi razmerja napram manjšini. Sedaj je pa splaval po vodi ves sladki up in zbornici bo predsedoval Slovanom pravičen desničar ali pa nobeden.

Konfiskacija Schönererjevega programa. Včeraj smo pod tem naslovom kratko navedli razloge, ki so prisilili dunajsko deželno sodišče, da je razveljavilo konfiskacijo Schönererjevega programa od strani

spolnovati svoje dolžnosti, kakor nam velela postava in vest. Vaš pranger jim bo postal častno mesto, na katerem bodo »prangali« v pravem prvotnem pomenu besede, kakor so nekdanje »prangale« v narodnih pesmih grajske gospe in gospodične.

Še huje so se pregrešili tisti, ki so pri državnozbornskih volitvah volili, oziroma delali za »klerikalne kandidate« Prijatelji »Tovariševci«, ali nimajo poleg vas tudi drugi polnoletni državljani in torej tudi učitelji pravice, voliti po svojem prepričanju, spoznanju in vesti? Ali niso oni tudi svobodni državljani, ki niso pod kuratelo? Ali so volili morda kake nepoštené, nesposobne kandidate ali take, ki bi bili sovražni šoli, po kateri so sami postali to, kar so? Kakšen »pranger« so si torej zaslužili možje, ki so pokazali svojo samostalnost vključ vašemu terorizmu in vaši gonji, ki je bila in je še zdaj malo ali nič drugačna, kot ona zapečljana, zaslepljena judovskega ljudstva,

nasledki vašega tiranstva? Ni mi mar, kaj poreče vlada, t. j. šolske oblasti k vašemu postopanju in kako bodo sodile glede njegovih vplivov na blagor in prospeh šolstva v deželi in na Slovenskem v obče. A jedno je gotovo. Slovenski učitelji in učiteljice, kateri se res zavedajo svoje osebne vrednosti ter častitljivosti svojega stanu in poklica, katerim je res mar za čast in poštenje, se bodo srčno in ponosno vzdignili poleg tistih, ki so to že storili, in se otresli neznanega, ob enem sramotnega in smešnega jarma, katerega ste jim naložili. Saj niso vsi cunje in metle, ki bi dali saboj brisati in pometati, kakor bi se komu ljubilo. So mej učiteljstvom še možje, gospe in gospodične, kateri ne potrebujejo vašega je-robstva, kateri si sodijo pravice, da smejo gledati z lastnimi očmi, misliti z lastnimi možgani, delati in ravnati po svoji lastni vesti in prosti volji. »Vsaka sila do vremena.«

K sklepu dovolite, da vprašam: odkod

pa izvira vsa ta gonja? Vi sedite v kladi, v katero vas je vsled vaše častihlepnosti in marsikoga vsled kruhoborstva trdo in tesno vklepil liberalizem; cvilitelj v precep, v katerega so vas vjeli in zdaj iz njega ne izpuste lažilberalni vaši gospodarji, ki se imenujejo vaše prijatelje in zaščitnike. Marsikaterega izmed vas — lahko bi povedal imena — skeli in peče, kar pripozna včasih zaupno kakemu prijatelju, pri marsikaterem pravijo otroci: »Naš ata morajo tako zaradi službe«. A manjka mu moralne moči, kateri se pravi krščanska srčnost, da bi razkopal klado, strl precep, v katerem zdihuje, in da bi si polajšal znotranje muke, sam zbežan bega tudi druge v enako nesrečo. Najprej divja z nekako slepo togoto, katera kaže in priča, da so Tovariševci že blizu pri koncu, in to pri zadnjem koncu. Po vsi človeški previdnosti so že ob robu brezna — le malo še naprej in ležali bodo v prepadu!

dunajskega državnega pravdnika. Akoravno po splošnem mnenju ne ostane pri tej razsodbi, proti kateri se je pritožil drž. pravdnik, in pride zadeva bržkone še pred parlament, je utemeljevanje razveljavljanja tako pomenljivo, da treba opetovano omenjati te zadeve. Najznamenitejši odstavek v razsodbi deželnega sodišča je namreč oni, ki govori o »Los von Rom«-gibanju in o »katoliški propagandi«. Ta zahteva, glasi se v odloku, se že radi tega ne more smatrati za napad na vero, »ker je brezdvomno dovoljeno, kakor za katoliško delati propagando tudi za drugo v državi priznana veroizpoved«. — Na to »duhovitost« odgovarja dunajski »Vaterland« prav dobro takole: Kaj si je neki mislil avtor utemeljevanja pri tem stavku? Za katero v državi priznana veroizpoved delajo neki propagando Wolf, Iro in Schönerer? Wolf in Iro se o tem te dni sama prepirata, Wolf meni, da je dovolj protirimskega gibanja, njemu je popolno vsejedno, kamorkoli se kdo nagne. Sedaj pa prvo vprašanje: Jeli protirimsko gibanje v državi priznana veroizpoved? Avtor teh razlogov naj pove, kdaj in kje je država priznala to veroizpoved. Iro pravi naravnost, da vodi to gibanje k vodanizmu. Ali je vodanizem državno priznana veroizpoved? Naj nam pove avtor, kdaj in kje? Kako slabo je bil avtor podkovan v verskih rečeh, kaže tudi to, da misli, da se tudi s katoliške strani dela med nekatoliki taka propaganda za katolištvo, kakoršno je »Los von Rom« gibanje mej katoliki. Umesten je torej poziv »Vaterlandov«, naj avtor tudi pove, kje in kdo dela v Avstriji tako katoliško propagando, da bi se mogla vsporejati s protirimskim gibanjem. Katoliške propagande med nekatoliki sploh ne poznamo, kvečjemu, če je prišla naše zakonodaja že tako daleč, da stavi obrambo katoliških načel na isto stopinjo z »Los von Rom« agitacijo. Potem smo pa res daleč prišli v katoliški Avstriji.

Ministerska kriza v Bolgariji je po poročilih iz Sofije že rešena. Novi kabinet je sestavil bivši minister Petrov, ki je prevzel tudi notranje in menda celo zunanje zadeve. Finančni minister je mesto Ivančeva postal Bončev in mesto trgovskega ministra Titorova je poklican začasno Dančev. Vse ostalo je nepremenjeno. Pri tej krizi se je šlo menda samo za to, da se izbaceta dva nekdanja Radoslavista Ivančev in Titorov. Nove smeri v bolgarski politiki ta prememba v kabinetu ne bo povzročila. Kvečjemu je bila potrebna za nove volitve. Knez je zdaj zadovoljen in ljudstvo — mora biti istotako zadovoljno.

Razmerje mej Aleksandrom in Milanom se po poročilih iz Beograda vedno bolj poostruje. V najnovejšem času je kralj Aleksander kar naravnost zahteval od vlade in skupščine, naj izdelata zakon, ki bi prepovedal Milanu povrnitev v Srbijo, pri vsprejemu udanostne adrese od strani odposlaništva skupščine je pa rekel Aleksander mej

drugim: Imena mož prejšnjega regima bodo zapisana v zgodovini Srbije s črnimi črkami. Danes se pričinja nova doba in jaz računim njen početek z 8. julijem minulega leta, ko sem se popolno oprostil vsakega vpliva in postal jedini kralj in vladar v deželi. Ko sem 11. oktobra 1897 začrtal svoj program, ponudil se mi je kralj Milan s svojimi ljudmi, da ga izvrši. Da jim dokažem, kako nezmožni so za to, sem jih nekaj časa pustil nemotene pri tem delu, a ko so se pokazali nelojalne, sem jih odstranil. Vse, s čimur so se bahali, da so izvedli v interesu dežele, je bilo zlagano. — Narod je pač že prej prišel do spoznanja, a ni znal odpreti ust. Sicer pa tudi do Aleksandra ne goji prevelikega zaupanja.

Francoski generali proti vladi. Jeden najboljših, najbolj priljubljenih in najvplivnejših generalov francoske armade, Geslin de Bourgogne, je bil toliko »predrzen«, da se je pri neki priliki v javnem govoru zavzel toliko zatiranih jezuitov. To svojo »predrznost« je moral drago plačati, kajti doletela ga je ostra kazen vojnega ministra. Toda vlada je s tem svojim korakom zadela ob odločen odpor. Bivši vojni minister Galliffet se v pismu na »Gaulois« naravnost izjavlja proti vladni nečudenosti, in z njim se javno strinjajo odlični generali de France, Février, Caillot, Kerhuc in mnogi drugi. Vsi ti izjavljajo v »Liberte«, da ni nobenega generala v armadi, ki se ne bi strinjal z odločnim protestom Galliffetovim.

Nova pogajanja v Kint. Kitajska vlada je sprejela pogoje, ki so jih stavili poslani v znani skupni noti, katero sta podpisala tudi oba kitajska pooblaščenca. Sedaj pa zahtevajo Kitajci pojasnil na posamezne pogoje, kakor da bi ne bili že dovolj jasno izraženi. Že iz tega je razvidno, da Kitajci še sedaj ne poznajo nikake resnosti. To so spoznali tudi poslani in so odgovorili na zahtevo pooblaščenec, da dajo potrebna pojasnila še le tedaj, ko bodo Kitajci s sklepi in dejanji pokazali, da so voljni izvršiti stavljene pogoje, pred vsem pa kaznovati krivce. Poslani so dalje sklenili, pogajati se s princem Čingom in Li-Hung-Čangom o pogojih, pod katerimi se izvrše zahtevane kazni. — Torej sama pogajanja in nič drugega.

Dopis.

Iz Idrije, 22. jan. »Slov. Narod« z dne 21. t. m. prinaša neki dopis iz Idrije, katerega je gotovo napisal oni »narodni socialce«, ki je pred volitvami pošiljal v svet »kozle«, katerim se je vsak pošten delavec prav od srca smejal in katerega poznanje delavskih razmer se je pri volitvi v Idriji tudi v najlepši luči pokazalo.

Sedaj našteva vzroke, zakaj ni bilo stavke, ter dolži krivde socialnih demokratov, ter se norčuje iz kršč. socialcev, katere imenuje »podrepnike«, in pravi, da

oni smejo k večjemu »prosijskati«. Liberalni delavci bi pa seveda vkljub temu, da so se izjavili, da grejo delat, menda s tem podpirali štrajk.

Kršč. socialci vemo, da je štrajk orožje, s katerim se je delavstvu braniti le tedaj, ako nobeno drugo sredstvo ne pomaga. Toda ako bi pričeli socialni demokratje štrajk, je dolžnost vsacega kršč. soc., da tudi štrajka, in to bi se bilo v Idriji tudi zgodilo. »Napredni delavec« ali kedo, pa pere tudi županstvo radi izjave, da je treba nekaj nezadovoljnih spraviti s poti, ter pravi, da se tu misli samo na tuje agitatorje. To je moška beseda.

Ali ste že kdaj slišali kaj bolj moškega in po liberalizmu dišočega, kot je to? S tem priznava dopisnik sam resničnost dejstva, da hočejo liberalci razpoditi njim ne ljube ljudi iz Idrije, češ: potem bodo delavci že mirni, saj sami si tako nič ne upajo. Namen dopisa je jasen, zvabiti delavce, če bi bili tako neumni, v liberalni tabo, da bi tam imeli čast s praznimi želodci kričati: Živijo liberalci! Tako neumni pa idrijski delavci niso in tudi ne bodo, ker morajo vedeti, da dosedaj še nobeden liberalce za delavce ni mignil niti z mazincem.

Za kaj takega bi se dal dobiti le kak duševni revež, katerega obzorje ne sega preko idrijske jame. Ni naš namen zagovarjati soc.-dem., ki je itak nasprotnica naših idej, kot so »Narodovci«, vendar pa mislimo, da je bilo v tem slučaju in ob tem času umestno ne štrajkati. Ako se je štrajk izrabljal kot volivni maneuver, naj delavci izpregledajo in se oklenejo kršč. soc., ki jih ne bodo na ta način vodili na led, pač pa vedno z največjo verno zagovarjali in nastopali za njihove interese. Tudi štrajka jim ne bo nihče branil, če bo potreben, pač pa se jim bo svetovalo, da se na istega preje dobro pripravijo, da bodo mogli zmagati.

Liberalce grozno jezi, da je bil dr. Šusteršič pri ministerstvu zaradi idrijskih delavcev. Predbacavajo mu klečepazstvo, toda ali je do sedaj še kak poslanec Idrije storil kak korak za delavce? Ali je Ferjančič, ki pripada stranki, ki obeta kazati ministru kvedre, storil vže kak korak v zboljšanje delavcev v Idriji? Ni ne vemo nič o tem. Zato naj pa »liberalni delavec« ne smeši družih, ker ima dovolj smeti pred svojim pragom, ako je sploh zmožen da te smeti vidi.

Z Reke. (Občinske volitve.) Vendar so se enkrat volitve za magistrat izvršile. Ali čudno — pri zadnjih volitvah sta se bili dve stranki: liberalna ali vladna, in avtonomaška. Zmagala je takrat avtonomaška stranka ali ker ni hotela trobiti popolnoma v vladin mažarski rog, bil je magistrat razpuščen. Ali glej, kolika prememba! Zdaj je šla sama na volišče. Na videz se zdi, kakor da bi bila vlada popustila, — a Mažari so samo zvito premišljali — dokler niso dosegli, kar hočejo.

Cudno je vender-le, da se je vlada s tem zadovoljila in naložila avtonomašem, da morajo voliti tudi nekaj mož, katere ona hoče. Zdi se, kakor da je naenkrat avtonomaška stranka postala vladna.

Čeravno ni bilo protikandidatov, vendar so bobnali avtonomaši na volišče svoje pristaje, da bi s tem pokazali, koliko jih je, — ali pri vsem tem bilo je zanimanje hladno. Hrvati so se dogovorili, da ne gredo več na volišče z grdimi avtonomaškimi voditelji, — ali vsaj za nje ne. Avtonomaše je zelo razburilo odprto ostro pismo odvetnika Barčiča proti Mayländerju in njegovim mame-lukom.

Iz ljudskega štetja v našem sedstvu posnamemo to, da broji naš Sušak skoro 5000 prebivalcev — skoro polovico več kakor pred desetimi leti. Cela trsaško-sušaka župa broji 8000 duš; ima pa samo malo župno cerkev na Trsatu — a Sušak nima do zdaj še nobene — tako, da ne odrasli in ne šolska mladina nimajo redovite službe božje.

Pred nekaj leti se je ustanovil odbor, da zbere potrebno svoto za novo cerkev — a iz tega ne bo nič — vlada se nič ne zmeni za moralno vzgojo in za napredek naroda. Ni denarja za tako potrebne stvari. — Čujemo, da je bilo lani na Trsatu 200 porok — ker zavoljo civilne ženitbe jih odide večina poročat se izven mesta.

Tedenski koledar.

Nedelja, 27. jan.: 3. po razglasenju Gospodovem. Sveta družina; evang.: Jezus ozdravi stotnikovega hlapca. Mat. 8. — Ponedeljek, 28. jan.: Marjeta d. — Torek, 29. jan.: Franc Sal. šk., cerkv. uč. — Sreda, 30. jan.: Martina d. m. — Četrtek, 31. jan.: Peter Nol. sp. — Petek, 1. febr.: Ignacij šk., m. — Sobota, 2. febr.: Svečnica. — Solnce izide 30. jan. ob 7. uri 31 min., zaide pa ob 4. uri 57 min. — Lunin spremen: Prvi krajec 27. jan. ob 10. uri 50 min. dopoldne. — Dan zraste v februarju za 1 uro 25 min. — Musica sacra v nedeljo, 27. jan.: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša »Dete Jezus« z l. I. Schweitzer, graduale Ant. Foerster, ofertorij I. Knahl. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Missa in honorem s. Vigili v A-dur z l. Fr. Schöpl, graduale »Unam peti a Domino«, Ant. Foerster, ofertorij »Tulerunt Jesum« koralno, potem »Laudate anima mea Dominum« z l. M. Brosig.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. januarja. **Podlost »Narodovcev«.** »Slov. Narod« je prinesel dne 12. januarja sledečo notico: »Babica v knezoškofijski palači. Iz Inomosta poročajo: Babica Ranth v Inomostu je bila pred kratkim povabljena,

Med Slovenci ob Renu.

(Piše Luka Arh.)

(Dalje.)

Homburg.

Ruhrort stoji na desnem renskem bregu, nasproti pa Homburg. Ker ne veže noben most obeh krajev, so ljudje primorani, voziti se po parniku, ki gre vsake pol ure iz Ruhrorta v Homburg.

Nama s kaplanom se ni mudilo, zato si ogledava znamenito luko v Ruhrortu, ki je največja svoje vrste (Binnenhafen) na evropski celini, kakor mi je pravil kaplan. Nasipi, kjer teče železnica, se vrste s kanali, kamor morejo iti največje ladje. In to drvenje in vrvenje in neprestano piskanje ladij in železnic ima tudi svojo zanimivo stran. Koliko strojev pomaga slabim človeškim rokam samo pri nakladanju in razkladanju ladij in železnic! S kako lahkoto dvigne parni stroj, ki mu pravijo »Kranich« (žerjav), veliko železno posodo, ki je napolnjena z železno rudo, iz ladije, jo lepo zasuče, tako da pride ravno nad pripravljen vagon; tu malo postoji, kakor pustovka nad njivo, in se potem spusti do vagona, kjer se razčesne posoda v dve polovici, tako da pada ruda v vagon. Pržno posodo dvigne zopet žerjav in jo spusti v ladijo, kjer so med tem že naložili drugo posodo z rudo. To vzdigovanje se vrši nepretrgano celi dan, dokler ni

ladija prazna. Železno rudo pripeljejo ladije največ z Angleškega, kakor mi je pravil kaplan.

Zanimivo je gledati, kako nakladajo v ladije premog. Na nasipu stoji cela vrsta vagonov, ki so naloženi s premogom. Voz za vozom odklopijo delavci in ga porivajo do male hišice, kjer je nekaj most. Ko pride voz na most, se most takorekoč prikloni in počasi nagne, in vsebina voza, katerega drži trdno posebna priprava, zdrči v ladijine prostore. Most se na to postavi zopet v prvotno vodoravno lež, in prazni vagon gre lahko svojo pot. Ko je ladija polna, jo udari po Renu v morje. Veliko trgovine je na Renu tu gori, tako da se zdi človeku, da je kje ob morji.

Mesto Ruhrort sicer ni veliko, a važno je radi velike trgovine. Ime ima po reki Ruhr, ki se tu izliva v Ren.

Dolgo sva se mudila v luki. »Čas je, da odrineva,« pravi kaplan. »Župnik je že star in zelo točen; kosilo vas čaka ob oni, zato morava iti.«

Vstopiva na parnik in se popeljeva »na ono kraj potoka«. Ne da bi se kaj povzdigoval, toda imenitno se mi je pa le zdelo, ko sem se prvič peljal po Renu. Kaplan mi je navdušen govori o krasni, veliki reki, jaz sem pa primerjal z Renom Donavo na Ogorskem na pusti, in mu rekel, da ni prav

nič razločka med obema. Veliko vode, sama ravnina, nobene gore, nobenega griča, kje je tu kaj krasote? Razloček je le ta, da so tu ob Renu mnoga, premnoga mesta, ob Donavi na pusti pa vidiš le mline in črede konj in krav.

Seveda so druge partije obeh rek, posebnost še Rena, mnogo lepše, da kar naravnost romantične.

Kmalu smo pri kraju, v Homburgu. »Se daj pa le kar hitro v župnišče, kmalu bo ura ena,« pravi kaplan.

Prijazno me sprejme župnik van der Loo, star, častitljiv mož. »Bog Vas sprejmi pod mojo streho! Prav, da ste prišli, Vaši rojaki Vas željno pričakujejo. Dobri ljudje so to, izmed najboljših mojih župljanov. Italijani, ti so najslabši. Le pomislite, okoli sto jih imam, in prav malo hodijo v cerkev in k svetim zakramentom. Izgovarjajo se, da ne znajo nemškega jezika. Zato sem jim preskrbel duhovnika, ki ume laški. Bil je tu cel teden, obiskal vse in jih nagovarjal, naj gredo vendar k izpovedi, a vse zastoj. Laha ni bilo. Veste, koliko jih je opravilo izpoved? Okoli dvajset! Žalostno! O, Vaši rojaki so pa vsi drugi. Sicer bodete pa že sami videli.«

Ob štirih smo imeli pridigo in litanije. Prostorna cerkev je bila precej polna. Moralo je biti tudi kaj Nemcev vmes, ker Slo-

vencev je v fari le dve do tri sto. Litanije so peli izvrstno. S krasnim sopranom je začela neka pevka (menda iz Ribnice):

Sveta Marija, presladko ime,
K Tebi zdihuje naše srce.
Roža duhovna,
Milosti polna,
Prosi za nas grešnike vse.

Pela je res lepo in pogumno, druge in drugi pa zanj. Navdušenje je rastlo in je vzdignilo proti koncu nekega moža, ki je začel s celim glasom peti tudi prvi glas, a ker ni imel posluha, precej drugače in v povse drugem tonovem načinu, nego naša primadona. Dobro, da smo bili kmalu pri koncu, sicer bi bilo še prišlo do »križe«.

Večerjal sem sam, ko sem prišel precej pozno iz izpovednice. Župnik ne večerja že mnogo let ne. Sploh živi le sam za-se. Po cele mesece ne gre iz svoje sobice, razun v cerkev in na vrt. Ukusno ima opravljene sobe, vse je lično in lepo, tudi v cerkvi. Po večerji je prišel po-me kaplan, češ, da se kaj pomeniva. Dolgo nisva bila skupaj, ker je moral iti k pevski vaji, da razloži pevcem latinski tekst za praznik treh kraljev. »To je moja dolžnost, ker ne znajo latinsko, treba pa je, da pevci razumejo, kar pojo, ker potem tudi bolj navdušeno pojo.«

»Da, ti si pravi ceciljanec, v besedi in dejanju,« sem si mislil. Bog te živi! (Dalje prih.)

naj se za štiri tedne nastane v knezoškofijski palači v Villazzanu (Južna Tirolska). To je „Narod“ prepisal iz „Ostd. Rundschau“ samo s to napako, da je zapisal Ranth mesto Rauth. Da se spozna vsa vrednost takih notic v liberalnih listih, pribijemo sledeče: Pristava Villazzano je sicer last tridentskega knezoškofa, a on že leta ni bil v nji in vse pohištvo je preneseno v Trident. Tam pa stanuje sedaj oženjen nadporočnik. Mogoče torej, da je šla omenjena ženska res v Villazzano — zakaj ne? — Pfu! „Narodova“ „inteligenca“! S takimi „poštenjaki“ se nam je boriti! Vprašamo „Edinost“: Ali je mogoče z ljudmi take kvalifikacije sedeti v enem klubu poštenim možem?

Zopet „Narodova“ laž. V uredništvu „Slov. Naroda“ menda ne skujejo dovolj laži, zato prepisujejo laži tudi iz židovskih časnikov. Te dni je strašil „Narod“ z nekim draždanskim dvornim kapelanom Vogtom, ki je imel nalog preštudirati gibanje „Los von Rom“, pa pri „študiranju“ je sam izstopil iz katoliške cerkve. To vse skupaj ni nič res! Vogt nikdar ni dobil omenjenega naloga in Vogt sam izjavlja, da ni prestopil k protestantizmu, pač pa je Vogt izgubil službo radi drugih vzrokov. „Narod“ bi seve take duhovnike rad svojim čitateljem naslikal simpatične, pa to pot mu je izpodletelo. Laž je tudi, da bi za Vogtom več duhovnikov prestopilo k protestantizmu.

Ivan Hribar si je menda najel nekega V. H., da mu je spisal slavošpev v tržaško „Edinost“. V tem dopisu je strašno veliko čenčanja o „prvostolici“ in vse to čenčanje temelji v stavku „Kaj bi bil francoski narod brez Pariza!“ Mi nikdar nismo bili proti temu, da bi slovenski narod ne imel „svojega srca, svoje prestolice“ t. j. Ljubljane, odločno pa smo proti vratolomnim finančnim operacijam, katere smo zadnji čas opazovali na gotovem mestu. Tako „delo“ spravlja Ljubljano v roke tujcem. Ali ve Hribar, kdo je tisti, ki se je izrazil, da si želi židov v Ljubljano, da bode šele potem pravo življenje. Proti takim načelom mi vedno najstrožje postopamo ker smo prepričani, da taka načela niso prava. Ali moremo Hribarja slaviti, ko se odpira pred nami povišanje mestne dcklade, ali moremo slaviti moža, pod čegar gospodarstvom je položaj hišnih posestnikov postal tak, da nekateri že ponujajo svoje hiše naprodaj. Elegančnost stavb je pač okrasila Ljubljano, privedla pa jo tudi skoro na beraško palico in v obd. svetu se mora sedaj vedno ponavljati jadikovanje o ubogi Ljubljani. V uredništvu „Edinosti“ naj pazljivejši čitajo poročila iz obd. sveta in štejejo naj, koliko „kozlov“ se ondi ustrelilo samo v jedni seji. „Edinosti“ zadošča par Hribarjevih fraz „o slovanstvu“, nam pa ne. Tržaški bratje naj ne mislijo, da je Ljubljana Bog ve kaj, ako se jih z godbo vleče po Ljubljani. Da, da pod Hribarjevim vodstvom se mestna blagajna suši. Deficit je zagospodoval v njej. Nam ni vzor to, da bi Ljubljano primerjali Parizu, ampak naše načelo, ki je nasprotno Hribarjevemu načelu, je: „Zdravemu narodu zdravo prvostolice!“ Končno povemu „Edinosti“ še to, da je njena „nepriistranost“ malo čudna, ako na vsako malo „strejše besede Hribarju takoj reagira, za netaktno pismo Hribarjevo, za njegovo grdo žaljenje katol. shoda in kršenje gostoljubnosti pa ni imela grajalne besede. Hribar je pač Tržačanom nedotakljiv — nam pa ne.

Imenovanje. Pravni vežbenik pri dež. sodišču v Trstu je imenovan Nikolaj Ziegler, kancelistom pri c. kr. sodišču na Voloskem Anton Linardič. — Stavbenim svetnikom je imenovan višji inženier E. Bonavia, inženierja H. Rudon in K. Oberst višjima inženierjema, stavbeni pristav A. Glessig inženierjem v državni službi na Primorskem. — Župnikom v Dobrinju v Istri je imenovan č. g. Ivan Trinajstić.

Upravištvo „Domoljuba“ nam naznanja, da mu je zaradi nepričakovanega namnoženja naročnikov celoma pošla 1. letošnja številka, in je tudi 2. štev. le še malo. Zato bi torej ustregel, kdor ima teh števil odveč, ako jih vrne upravištvu.

Škof Ign. Mrak †. Dne 2. januarja je umrl, kakor se nam iz Amerike poroča, drugi škof marquetteški in naslednik blaže-

nega Barage, mil. g. Ignacij Mrak, v devetdesetem letu svoje dobe. Več o njem prihodnjič.

Umrl je v torek v Opatiji grot Viktor Chorinski, star 63 let. Njegovo ime je tesno zvezano z zgodovino in razvojem proslule Opatije. On je bil namreč pridobil celo Scarpino zemljišče, katero je lepo uredil in tako položil temelj Opatiji. Vse to je l. 1883 prodal južni železnici. A tudi pozneje se je vedno zanimal za Opatijo, kjer je bil obče priljubljen.

Predavanja v „Kat. domu“ ne bo prihodnjo sredo, 30. t. m., ampak šele 6. februarja.

Izpred sodišča. V Kamniku se je pred ondotnim sodiščem 24. t. m. vršila obravnava v zadevi g. dr. Šusteršič in knezošk. tajnik g. Šiška contra župan Svetlin g. Mlake, ker je Svetlin g. dr. Šusteršič in g. Šiški očital, da nimata čistih rok, češ da sta s Tomaževim žlindro goljufala in delala zase. Dr. Šusteršiču je Svetlin še očital, da je bil v izvrševanju svojih poslanskih dolžnosti zanikern in da skrbi samo za „farško bisago, ki ni nikoli sita“. Svetlina zastopal je dr. Tavčar, ki pa ni prišel osebno k razpravi, ampak je poslal svojega koncipienta. Dr. Šusteršiča je zastopal g. dr. Brejce. Razprava je bila preložena v svrhu zaslišanja g. Ferdinanda Sajovica, bivšega ravnatelja „Gospodarske zveze“ in — Gustava Pirca, ravnatelja „Kmetijske družbe“. — V Velikih Laščah se je včeraj vršila obravnava proti M. Drobniču iz Rašice. Tožil ga je dr. Šusteršič radi razžaljenja časti. Drobnič je bil obsojen na 10 K globe in pa v stroške. Tako nizka kazen se je Drobniču odmerila, ker je dr. Šusteršičev zastopnik g. dr. Brejce imenom svojega mandanta prosil za milostno sodbo, češ, da je Drobnič priprost človek, ki je lahkomišljeno verjel, da je vse resnica, kar je tiskano v časopisih in kar govore visoki liberalni gospodje.

Pomladni sel. Metulj citronček je prišel včeraj na nek tukajšen vrt pogledat na solnce, če bo res kmalu pomlad.

Slovensko gledališče. Jutri, v nedeljo 27. t. m. poje se petikrat v sezoni velečastna Wagnerjeva opera Tannhäuser. Zaradi nepričakovanih zadržkov moral se je repertoar spremeniti in odpade za jutri popoldne napovedana ljudska predstava iger „Krojač Fips“ in „V Ljubljano jo dajmo“. Za prihodnjo dramsko noviteto se pripravlja Hauptmannova drama „Hanica“ (Hanneles Himmelfahrt).

Zahvala. Iz Tržiča se nam piše: Predpustna veselica s srečolovom v prid podporne bolniške blagajne se je prav polno zvršila. Vsem p. n. gg. dobrotnikom in dobrotnicam, kateri so ali z denarjem ali s prostovoljnimi dobrotami koristili srečolovu, ter vsem č. g. gostom, kateri so z svojo navzočnostjo omogočili lepi vspeh, izreka društveni odbor naj srčnejšo zahvalo. Bog povrni!

Duhovske zadeve na Koroškem. Č. g. Avgust Križaj, župnik na Kampu, je postal župnik na Vratih. — Župnika sta postala na dosedanjih mestih č. gg. provizorja: Val. Schittelkopf v Vovbrah in Jos. Rogl v Piswegu. — Za veroučitelja na celovski pripravnici je imenovan č. g. dr. Fl. Hebaum, župnik v Ariahu. — Razpisane so do 7. marca župnije: Sveta Kri, Zagorica in Št. Štefan nad Brežami.

Duhovniške vesti z Goriškega. Č. g. Parmeggiani, administrator v Št. Petru ob Soči, je imenovan vikarjem v Beglianu. Č. g. Jožef Vidmar, vikar v Gorenjem polju, je obolel. Nadomestuje ga č. g. kaplan Pečenko.

Po ljudskem štetju ima sedaj občina Vič 2273 prebivalcev, in sicer vas Vič 679, vas Glinice 1594. (L. 1890 jih je bilo skupaj 1104.) Hiš je na Glinicah 118, na Viču 84. V Sp. Šiški je 2682 prebivalcev, kateri stanujejo v 182 hišah. (L. 1890 je bilo ondi 1997 pr.)

Potres. Iz Adlešič 24. jan. Včeraj okoli četrt 11. dopoldne in danes okoli 3/9 zjutraj čutili smo pri nas lahek valovit potres, ki je prišel obakrat od jugovzhoda.

Novomeščan — državni poslanec. Mej poslanci, izvoljenimi v Bukovini, bilo je te dni čitati ime c. kr. profesorja Arturja Skedla, ki je bil izvoljen zastopnikom mesta Suceave. Skedl, sedaj pristaš nemške

liberalne stranke, je, kakor čujemo, doma iz Novega Mesta in ima v bližini Št. Ruperta posestvo.

Štajerske novice. Za šmarski okraj se snuje, kakor poroča „Domovina“, novo politično in gospodarsko društvo „Slovenska kmečka zveza“. — Najvišje sodišče je kazenskim potom odstavilo od službenotarja M. K. Presinger v Frohnleithnu. — Sadjerejsko društvo za srednji Štajer je razstavilo svoje pridelke na lanski pariški razstavi ter je dobilo prvo odlikovanje zlato svetinjo.

60-leten starček — deserter. V zagrebškem garnizijskem zaporu je v preiskavi nek 60-letni Likavec. Pred 38 leti je ta mož desertiral od svojega 12. ulanskega polka, ki je tedaj bival v Italiji. Deserterja tedaj niso dobili v pest, še-le sedaj so ga zasledili in dasi je preteklo od njegova bega že skoro 4 desetletij, ga vendar vojaška oblast preganja. V dosedANJI preiskavi se je zaznalo, da je „deserter“ prav za prav že odslužil svoja vojaška leta pri 17. pešpolku v Ljubljani, kjer je nosil vojaško suknjo pod napačnim imenom ter se je tudi z našim polkom udeležil boja l. 1866. Časopisje se nadeja, da bo vojaško sodišče tega čudnega deserterja, ki prav za prav ni deserter, oprostito.

Ethin Kristan sklicuje protestni shod železničarjev. Shod bode v tukajšnji kazini. Kaki nagibi vodijo Kristana, da vabi na shod železničarje, ki so pri volitvi oddajali svoje glasove liberalcem (!), nam ni znano. Ako bodo ti ljudje imeli pri protestu tako moštvo, kot pri volitvi v mestni skupini, se južna železnica lahko smeje v pest.

Slovenske zmage na Koroškem. Pri občinskih volitvah v Št. Štefanu ob Zili je sijajno zmagala slovenska stranka. Izvoljenih je 16 naših in samo 2 nasprotna odbornika. — V Kotljah je slovenska stranka po hudi borbi zmagala v III. in II. razredu. Občina je bila doslej v nemčurskih rokah. Slava značajnim volilcem!

Ljubljanske novice. Igrati niso mogli včeraj v slovenskem gledališču. Gledališče je bilo precej polno, ker gostuje priljubljeni komik Urbančič-Podgrajski. Gospa Polakova, ki ima jedno glavnih ulog v „Mamzelle Nitouche“, je v gledališču „obolela“. Prišlo ji je tako slabo, da so jo morali iz gledališča odpeljati. — Imenovan je mestni koncipist I. Semen, ljubljanskim mestnim komisarjem, solskim slugom na drugi mestni deški ljudski šoli pa je imenovan Hribarjev kočijaž Jakob Sedej — Ukradel je sprevedniku J. Žabkarju, ki stanuje v Ravnikovi hiši v Kolodvorskih ulicah, neki prasji trgovec iz zaprtega kovčka 36 kron gotovine in dve suknji v vrednosti 106 kron. — Fran Hlebšev konji splašili so se danes na Vodnikovem trgu.

Veliko zločinstvo amerikeškega Slovenca. V Clevelandu je učinil Matuja Trlep, doma iz Šmihelske fare na Dolenjskem, trojen krvav zločin v svojem stanovanju ob 11. uri zvečer. Vsled družinskega prepira je zabodel z žepnim nožem svojo 36letno ženo, rojeno Bavarko in svojega 16 letnega sina Matjeva. Potem pa je šel v kuhinjo ter si pognal kroglo skozi srce ter na mestu obležal mrtev. Mater in sina so prepeljali v bolnišnico ter bodeta najbrže okrevala. Matuja Trlep je bil star 43 let in že 15 let v Ameriki. Imel je družino in 8 otrok. Delal je kot kotlar v Variety Iron Works. Pri društvu ni bil zločinec nobenemu in tudi ni spadal k ondotni slovenski fari. Vzrok prepira je bila ljubosumnost.

Pustni korzo, katerega priredi pevsko društvo „Slavec“ v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ dne 10. februarja t. l., bode v resnici vreden tega naslova in prekosil vse druge maskarade tega agilnega društva. Nastopila bode tudi neizogibna „brna“ s celim spremstvom, ki je gotovo še v dobrem spominu Ljubljancem; oglašajo se tudi razne skupine iz daljnih tujih krajev v ličnih narodnih nošah, izmed katerih omenjamo posebno škotsko skupino, ki bode brojila 16 oseb. Poleg tega pa tudi zastopnikov naših narodnih noš ne bode manjkalo. Za red isti večer bodo skrbeli nemagistratni policaji, plakaterji bodo naznanjali nastopajoče skupine, sitnost bodo prodajali razni „konfeteriji“ itd., torej pravi pustni korzo. — Vabila za to maskarado se

prično razpošiljati prihodnji teden. Cenjene rodbine ali posamezniki, kateri bi slučajno ne prejeli vabila, se prosijo, da se za-nje oglase v „Narodnem domu“ v prostorih tega društva.

Sam sebi postavil spomenik je v Münstru profesor Landois. To je naj-novejša ideja. Morda se jo poprime tudi ljubljanski Hribar.

„Primorski List“ o položaju naših poslancev v državnem zboru. „Primorski List“ piše: Slovenski narod je pri volitvi pokazal, da hoče biti krščanski narod in da obsoja liberalizem. Poslanci naj torej tudi na Dunaju pokažejo, da so zastopniki krščanskega naroda. Le polovičarstva ne več, sicer bomo v šestih letih ob vse mandate! Če ne bo mogoče delati v državnem zboru, naj katoliški slovenski poslanci ustanove na Dunaju nekak odbor, ki bo skušal po diplomatični poti to doseči, kar ne bo mogoče doseči v javnem zboru. Tudi je treba, da si naši katoliški slovenski poslanci ustvarijo program za celo Slovenijo, za kateri se bodo vsi skupaj potezali in sicer ne le za koristi Kranjske, ampak tudi za narodne pravice Goriške, Trsta, Istre, Štajerske in Koroške. En narod smo vsi. To zaupanje imamo v naše slovenske katoliške poslance.

Stekel pes. V Mostah pri Kamniku, so ubili steklega psa, ki je popadel neko žensko. Pasji kontumac seže po 5 km na vse strani od Most.

Mati nemškega cesarja, cesarica vdova, je nevarno obolela v Homburgu. Pozvala je k sebi svojega sina in njegovo soprogo.

Francoski nacionalci so si zopet priborili dve sijajni zmagi. V departementu Ille et Vilaine zmagal je znani general de Saint Germain, prijatelj generala Merciera, v departementu Mense, pa je zmagal nacionalcec de Benoist. Francoska vlada tega seve ni vesela.

Grozno obdolžitev lord Kitchenerja prinaša pariški „Eclair“. V tem listu priobčuje neki angleški častnik poročilo, da je lord Kitchener tedaj, ko je mislil, da bo Deweta zajel mej Coledon in Oranje reko, dal častnikom tajna povelja, vse Bure brez izjeme pobiti brez pardona in se ne ozirati na morebitno razvitje bele zastave od burske strani. In to naj bi bilo vojskovanje „civilizovanih“ Angležev!

Kaj pa pravi „inteligenca“? Ker „Narod“ misli, da je dr. Šusteršič pisal članek o naših poslancih, je nanj nagromadil sledeče psovke: „Šusteršič spušča plehato gromenje“, „stari-kaste ničle prikimajo“, „komični prizor“, „smešno“, „budalosti“, „arogantna praznoglavnost“, „špansko-beraška ošabnost“, „votli politični bobnar Š.“, „bahata klobasarija“, „gole bedarije“, „možiček“, „ultramontanski nazori“, „Šusteršič se hlina“, „taki revčki kot je Šusteršič s pohabljenimi pajdaši“, „katoliško-narodna klika“, Pogačnik in Žitnik sta „dremala“ (kaj pa Ferjančič in Kušar?), „Šusteršičeve politične prismojenosti“. Volivci, na katere letete psovke, si jih bodo zapomnili! — „Edinost“ se hučuje grožno, da se upamo kritikovati Hribarjevo gospodarstvo, ki Ljubljano sili v dolgove. „Narod“ je pa spoznal, da se „blagoslovljenim gospodom okolo „Slovenca“ možgani mečajo“, „Slov.“ je „ubogo revše“, ima „delirium tremens“, „perfidnost“. „Narod“ se hučuje nad preiskovalnim sodnikom dr. Hočevarjem, ker — je bil pravičen. Ali misli „Malovrh“, da je vse sodništvo vklenjeno v njegov terorizem. Ali misli, da mora res biti vedno vsak „klerikalec“ obsojen in vsak liberalcec oproščen? Kdo se pa še boji „Narodovega“ prangerja?

Rubniški liberalci so poslali duhovito primero, da je „Slovenec“ „škofova kastrola“, in imenujejo duhovnike „svetohlince“, župnišča so jim „blažena poslopja“; njihova posebnost je „cvilenje v grmovju s sodelovanjem maziljenega Dihurja“. Iz Žirov je došla senačna vest, da je „živio Žitnik“, „živinsko kričanje“. Iz blejskega kota piše nekdo: „Na poti k napredku v gospodarskih rečeh naj liberalce objame klerikalce in narobe, kjerkoli se srečata!“ (Kaj pa pravi dr. Tavčar k takemu „objemanju“, ki uči, da se morajo klerikalci „v črno zemljo po-teptati“?) — „Hijene na pokopa-

lišču*, „Slovenčev groboskrunci grobove onečedijo“, „smrdljive hijene“, „farji“, „te hijene žro mrljice po grobovih“, „smrad gre od njih“. Zakaj te psovke? Ker je „Slov. List“ pisal, da je stari „špikramar“ fižol jedel, da si je pridobil premoženje, ki ga uživa sedaj dr. Tavčar. Prosit, „inteligenca“! — Gospodi pri „koritu“ menda veljajo besede, katere je „Narod“ zapisal na naš naslov: »Pograbijo sicer vse, kar jim pride pred oči, v javno korist pa ničesar ne store in ničesar ne žrtvujejo«. — „Rodoljub“ piše: „Državnozbornske volitve so klerikalce peljale, kakor smo izvedeli od dveh odličnikov duhovnikov, 26.000 gld.“ Srečni ljudje, ki to verjamejo!

Sejmi po Slovenkem od 28. jan. do 1. febr. Na Kranjskem: 28. v Vinici; 30. na Rakeku; 1. v Šturiji. — Na slov. Štajerskem: 29. v Št. Juriju ob Tabru, Vojniku; 31. v Dobovi; 1. v Mariboru. — Na Primorskem: 31. v Gorici; 1. v Glemoni in Smarji.

Društva.

(„Glasbena Matica“). Da se popolni informacija o jutrajšem večeru „Glasbene Matice“, javljamo, da traja od 8 pol 10. promenadni koncert vojaške godbe. Moški in mešani zbor pojeta nekaj novih skladb. Tudi v stranskih prostorih bode za potrebo slavnega občinstva pripravljeno. Odbor pevskih zborov „Glasbene Matice“ vabi torej vse njene prijatelje, kakor tudi prijatelje petja, glasbe in plesa, da se vdeležijo mnogobrojne številke jutrajšnega pevskega večera. Naj se nam blagovoli oprostiti, ako ni dobil kdo vabila. Vsak gost nam je pozdravljen in dobro došel.

(Iz Tržiča.) Prihodnji torek ima sodalitas sacerdotum za tržiški sodni okraj svoj shod ravno tu.

(Slov. bralno društvo v Škofji Loki) priredi dne 27. t. m. v svojih prostorih veselico. Vspored: 1. Petje: a) »Sijaj solncece« F. Ferjančič. a) »Pozdrav« A. Nedved. c) »U boj« Iv. pl. Zajc. 2. Komičen prizor. 3. Šaloigra »Zamujeni vlak«. 4. Prosta zabava. — Vstopnina: Neudom 20 kr. (40 h), udom 15 kr. (30 h) — Začetek ob 7. uri zvečer. — K obilni udeležbi vabi najljudneje odbor.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dunaj, 26. januarja. V ponedeljek sprejme Koerber izvrševalni odbor mladočeške stranke.

Dunaj, 26. januarja. Prišel je na dan predlog, naj bi se starostnega predsednika Poljaka dr. Weigela izvolilo provizoričnim predsednikom zbornice, da se tekom štirih tednov stranke dogovore o definitivnem predsedniku.

Gradeo, 26. januarja. Tukajšnje vodstvo nemške ljudske stranke dela na to, da bi se nemški „Gemeinbürgschaft“ pridružili tudi nemški radikalc, kar bi baje tudi vlada rada videla. Pač pa je vodstvo štajarske nemške ljudske stranke proti temu da bi se „Gemeinbürgschaft“ priklopila kat. ljudska stranka, nemški radikalc so pa menda proti vsaki zvezi z dr. Luegerjem in se izražajo samo za zvezo z nemško ljudsko stranko. Z liberalci so imeli prehude volilne boje, da bi se mogli z njimi že sedaj spojiti.

Praga, 26. jan. K sestanku v Bodenbach pridejo vsi nemškoradikalni poslanci, izvzemši Schönererja, ki se je opravičil pri Wolfu, in ga pozval, naj skrbi za edinost nemškoradikalnih poslancev.

Praga, 26. januar. Mladočeški klub v Jičnu je poslal dr. Kloučeku, katerega je mladočeška stranka pozvala, naj odloži mandat, resolucijo, v kateri ga poziva, naj mandata ne odloži, ampak ga vedno tako opozicijski zastopa kot doslej.

Meran, 26. jan. Pristaši katoliške ljudske stranke so uložili protest proti izvolitvi Schraffa, ker se je pri volitvi volivnih mož zgodilo mnogo nepostavnosti.

Brno, 26. jan. „Hlas Naroda“ ve poročati, da se s češke strani ni bati obstrukcije.

Varšava, 26. jan. Tu so prišli na sled osmim nemškim ogleduhom. Poslali so jih v Sibirijo. Nemški konzul je nenadoma odpoklican. Ruski krogi

zatrjujejo, da ima Nemčija ogleduštvo razvito preko vse ruske Poljske.

Belgrad, 26. jan. Kralj Aleksander je dejal, da bode, ako skupščina ne sprejme zakona proti vrnitvi Milana, poklical za poveljnika aktivne armade Pera Karagjorgjeviča, in če bi mu žena ne dala sina, tedaj postavi za prestolonaslednika črnogorskega princa Mirka.

Zofija, 26. jan. Tukajšnji listi poročajo, da sta knez Ferdinand in kralj Aleksander ob novem letu poslala ruskemu carju skupno čestitko, v kateri sta ga nazvala „svojega protektorja, ki naj skrbi za blagor slovanskih narodov na Balkanu“. Car je odgovoril da bode vedno čuval slovanske narode na Balkanu.

Milan, 26. jan. Verdi leži že več ur v nezvesti. Vsak hip pričakujejo smrti.

Rim, 26. jan. Pri pogrebu kraljice Viktorije dne 2. febr. bo papeža zastopal jeden nadškofov.

Rim, 26. jan. Nadškof v Raveni, kardinal Seb. Galeati, je umrl včeraj v starosti 79 let.

Monakovo, 26. jan. Nervoznost Dipauljeva je tako narastla, da so zdravniki izjavili, naj se ga prepelje v bolnico za bolne na živcih.

Berolin, 26. jan. Iz Pekina se poroča: Prostor za Kettelerjev spomenik je pripravljen. Stotine kulijev čedijo prostor, kjer se postavi nemška vojašnica, za nemške čete, ki bodo nastanjene v Pekinu kot bramba poslaništvu.

Berolin, 26. jan. Celo oficijelno glasilo „Alldeutscher Verband“ „Die alldeutschen Blätter“ grajajo Schönererjev program, češ, da mora resna stranka imeti program, kateri se da izvršiti. „Tägliche Rundschau“ pravi, da bodo radikalc spoštovanje do svoje politične pameti pomnožili, ako brez ozira na Schönererjevo osebo zavržejo ta program.

Haag, 26. jan. Krügerjevo okoližje je mnenja, da je izpremema na angleškem prestolu up na spravo prej poslabšala, nego poboljšala. Kralj Edvard VII. je osebni prijatelj Chamberlainov. Krüger je dobil obvestilo, da je burski general Delarey pripravljen udreti v Natal. Botha pa se bode polastil Delagoaške železnice. Buri so „Raud Central Elektrik“ podjetje v Johannesburgu, napadli in z dinamitom tri dinamostroje poškodovali.

London, 26. jan. „Morning Post“ poroča iz Pretorije, da se nahajajo pri Belfastu in Balmoralu številni burski oddelki.

London, 26. jan. Iz Pekina poročajo 19. t. m.: Skof Anzer se povrne v notranji del dežele, ker mu je guverner v Šantungu, Yuančikkai zagotovil varstvo.

London, 26. jan. Lord Kitchener poroča iz Pretorije 24. t. m.: General Connuyham je na potu iz Olefonteina proti jugu vjel 17 Burov. Pri Mittelfonteinu se je zapletel v boj z Buri. — General Knox je napal burski tabor pri Hacebrocku. Ujel je 5 Burov in 20 konj. Jeden angleški oddelek so Buri pregnali iz Grigua dežele. Iz Clamvillama se pomikajo Angleži proti severu. Na vzhodu je vse mirno. Buri provzročajo malo škode. Pri prebivalstvu postajajo vedno bolj nepopularni.

Shanghai, 26. januar. „Agence Havas“ poroča: Poslaniki so sporočili v posebnem pismu Cingu in Li-Hung-Čangu, da je nadaljna rešitev kitajskega vprašanja odvisna od tega, kedaj se izpolnijo stavljeni pogoji. Smrtna kazen se je zahtevala za štiri višje dostojanstvenike in generala Tungfusianga.

Lvov, 26. jan. Katoliškega župnika Milewskega v Krozie, okraj Kowno je zbudilo včeraj po noči iz spanja 6 našemljenih moških. Zahtevali so, naj gre k bolniku. Ko je župnik prišel med nje na dvorišče, vrgli so mu okolu vratu vrv in zahtevali, naj jim izroči 12.000 rubljev, katere je imel shranjene za zgradbo cerkve. Župnik je dejal, da jim izpolni željo. Peljal je lopove v svojo

sobo in je odprl neko omaro, v kateri naj bi bil denar. Namestu denarja je vzel iz omare revolver in dal na lopove bliskoma pet strelcev. Dva sta bila hipoma mrtva, ostali so zbežali. V mrtvecih so ljudje, ki so prihiteli po strelu v župnišče, spoznali okrajnega glavarja in njegovega adjunkta. Sumi se, da so tudi ostali roparji uradniki okrajnega glavarstva.

Narodno gospodarstvo.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

— ustanovljena leta 1831. —

(Glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani Gradišče šte. 4)

Tekom leta 1900. vložilo se je pri tej družbi 13091 ponudb na zavarovanje življenja čez kapital kron 98.155.293.36 in izvršilo se je 10980 polic v znesku kron 84.101.886.75. — Jamstveni zaklad družbe znaša nad 170 milijonov kron. Družba je izplačala zavarovancem od kar obstoji do konec l. 1899 več kot 661 milijonov kron odškodnine.

74 (3—1)

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Lašk spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

Ko odide množica in si izbije Renzo dvome iz glave, obrne se k monattu, ki mu pride naproti, in vpraša po don Ferranteju.

„Poberi se, hribovec!“ odgovori se mu. Renzo molči kot zid in ne dá primerne odgovora. Ko pa vidi bolj krščanski obraz komisarja, ki gre za sprevedom, vpraša ga isto.

Komisar pokaže s palico tja, odkoder je prišel, in reče: „Po prvi ulici naravnost, zadnja velika hiša na na levi!“

Še bolj plašno odide Renzo. Na cesti takoj opazi pravo hišo mej drugimi manjšimi in nižjimi. Približa se k zaprtim vratom, prime za kladivo, drži je kakor za listek v loncu, predno ga potegne, da bi čital z njega svojo smrt ali svoje življenje. Naposled odločno potrka.

Kmalu se odpre okno. Neka ženska pomoli glavo skozi, gleda temno, kot bi hotela reči: monatti? hudobneži? komisarji? mazači? vrage?

„Spoštovana gospa“, reče Renzo in gleda kvišku: „Ali ne služi tu kmetska deklica Lucia?“

„Ni je več, šla je“, odgovori ženska in hoče zapreti.

„Potrpite vendar, za Boga! Več je ni? Kje je?“

„V bolnici.“ Zopet hoče zapreti.

„Potrpite vendar, za Boga! Ali je kužna?“

„Seveda. Ali je to kaj čudnega! Le pojdite!“

„O jaz revček! Čakajte! Ali je zelo, koliko časa je bolna?“

A okno je že bilo zaprto.

„Gospa, gospa! Še jedno besedico, za Boga! Saj ne zahtevam ničesar od vas.“ A vse zaman.

Cena žitu na dunajski borzi

dne 26. januarja 1901.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K	7-84	do K	7-85
Rž za pomlad . . .	»	7-78	»	7-79
Turšica za maj junij /01 . .	»	5-28	»	5-29
Oves za pomlad . . .	»	6-45	»	6-46

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Padavina v 24 urah
25. 9. včrč.	741.6	0.6	brezvetr.	jasno	
26. 7. zjut.	738.9	-3.5	sl. jug	megla	0.0
26. 2. popol.	732.7	0.0	brez.	dež	

Srednja večerajšnja temperatura 0.2°, normale: -2.1°

Odprto pismo

»Slovenskemu Narodu.«

Podpisani možje kuracije sv. Ivana na Notranjskem smo dolgo časa molčali na surove, podle, skozi in skozi lažnjive dopise zoper našega od nas vseh ljubljene, spoštovanega dušnega pastirja, vel. g. Vilkota Mlejnika.

A sveta naša dolžnost nas pa veže, da ne molčimo več, ampak da nastopimo proti »Slovenskemu Narodu« javno in da izrazimo svoje mnenje celemu svetu.

Javno povemo, da Števanci nismo nobenemu človeku do sedaj dali pravice, pisati v imenu nas vseh laži, obrekovanja, neumnosti čez nas in čez našega dušnega, vlega pastirja. Ako imamo mi kaj napačnega nad seboj, nas posvari naš dušni pastir, če bi imel pa on kako napako, katera bi zaslužila javne graje, bi ga sami opozorili ali pa ljubljanskemu knezoškofu to naznanili. Mi smo z našim vrlim gospodom zadovoljni, on z nami.

2. Vsi štirje dopisi v »Slovenskem Narodu« z dne 19. novembra, z dne 25. novembra, z dne 28. novembra 1900, z dne 8. januarja 1901 so polni samih gorostasnih lažij. Ako dokažete le eno stotinko resnice v Vaših dopisih, dobite 100 kron.

3. Mi vsi podpisani izjavljamo, da »Slovenskega Naroda« brali nikdar več ne bomo, ker taka hrana ni za nas, katero podaja »Slovenski Narod.«

4. Vsi podpisani stali bomo vedno v prvih vrstah katoliško-narodne stranke, od katere nas ne odvrne nihče.

5. »Slovenski Narod« pusti naj nas in našega vlega dušnega pastirja v miru. Če pa neče, le naprej, mi se ne ustrašimo in za »Narod« tudi ne zmenimo. Dopisniku pa želimo, da bi ga že enkrat pamet srečala.

Iz Rakitnika: Podžupan Franc Ogrizek, Jakob Perenič, Franc Poženel, Pavel Cvelf, Jernej Černač, Janez Dolenc, Anton Čič, Anton Bergoč, Janez Vadnal, Jožef Černač, Tomaž Vodopivec.

Matenja vas: Franc Vandjal, podžupan, Jožef Žitko, Janez Malnaršič, Jakob Kernu, Anton Černač, Jakob Vadnal, Franc Gorup, Luka Klemenc, Anton Milharčič, Jakob Milharšič, Luka Gorup, Franc Oražem, Matija Debevec, Jožef Jakopin, Jožef Ogrizek, Anton Milharčič, Jakob Ženko, Janez Ogrizek, Andrej Ogrizek.

Za Grobišče: Matija Klemen, Janez Čec, Andrej Glažar, Jakob Bizjak, podžupan, Matevž Vodpivec, Jurij Šabec, Jakob Čelan, Janez Muhič, Janez Ozblč.

(1—1)

Zalostnim srcem naznanjam, prijateljem in znancem, da so po dolgi bolezni umrli mo'a mati

Marija Brešar

v četrtek 24. t. m., prevideni s svetimi zakramenti

Pogreb je bil danes.

Priporočam jih v molitev.

Jožef Brešar,
kaplan.

Kamnik dne 26. januarja 1901.

Proti katarom

sopilnih organov, pri nahodu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 10—47 II.

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

katera se z vsp-hom rabi sama ali pomešana z gorkim ulekom.

Ta mitorazplajajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v tacihi slučajih posebno dobro obnese.

Izvir: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franco.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih speerijah prodajnicah in trgovinah z jectivami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Šaleški premog v koscih

po ceni, pripraven za kurjavo sob in za industrije, brez smrada,

se razpošilja za vse postaje južne in koroške, kakor tudi ogerskih železnic

po 32 kron za vagon s 100 met. centi od postaje Skale.

Naročila sprejema 70 (12—1).

Šaleški premogokop v Velenji

— (Wöllan.) —

V hiši št. 12 na Marija Terezije cesti v Ljubljani so z majnikovim trminom v najem oddati priučni pritlični prostori, (3-1) pripravi za kake pisarne ali prodajalnice. Vč se izve prav tam v I. nadstrepji.

C. in kr. priv. umivalna voda za konje.
Cena steklenici 2 K. 80 h

Kwizda
RESTITUTIONSFLUID

Kwizdov restitucijski fluid

je tekočina, že 40 let v rabi po dvornih, vojaških in civilnih konjskih hlevih, s katero se krepčajo konji po velikem trudu, ali če si zvinijo nogo, če jim odrevené kite itd. Ta tekočina dela konja sposobnega za izredne uspehe pri dirkah — Pristen je fluid le z gori označeno varstveno znamko in je dobiti po vseh lekarnah in prodajalnicah dišav v Avstro-Ogerski. 630 20-10

Glavna zaloga
Franc Jan. Kwizda,
o. in kr. avstr.-oger., kr. rumun. in knežji bulgarski dvorni založnik, lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

Cisto medic. ribje olje.

Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj

Cubar, Primorske, septembra 1900.
Blag. g. **Milan Levstek,** lekarnar v Ljubljani.

Iz srea se Vam zahvaljujem za dobroto Vašog neprecenjeno dobrog in pristnog **medicinskog ribjog olja,** katereg že die časa samo iz Vaše dobro znane lekarne naročam in uporabljam za sebe in svojo rodino sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest steklenic za 2 gld. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam Vam udani
839 19 **Anton Ožbolt,** trgovec in posestnik.
Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.
Razpošilja vsak dan z obratno pošto
dež. lekarna pri Mariji Pomagaj
Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.
Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mo sta

SLOVENC!
pristopajte k
„Naši straži“!

Pekarija

obstoječa že 20 let, z vsemi pritliklinami, odda se pod prav ugodnimi pogoji takoj ali po dogovoru pozneje. — Pojasnila daje **J. Razboršek,** Šmartno pri Ljubi. 73 (3-1)

 Malinčev sirup
lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani

se prireja kar najskrbneje iz dšeeh gorskih malinovit jagod v srebrnem kotlu s pomočjo para in je torej najbolj čist izdelek nepre-sežne kakovosti ter naj se ne zamenjava z malinovit sokom, ki je v prodaji in je nevažno umetno prirejen, imajoč v sebi zdravju škodljive snovi in baker.

Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterizovana, velja K 1-30. Razpošilja se tudi v pletenih steklenicah po 10, 20 in 40 klgr, ter se 1 kilo zaračuna s K 1-10, 100 kilogr. = 100 kron.

Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franko po vsi avstro-ogerski monarhiji proti povzetju s K 5-30. 589 30

Najnovejši brevir!
Pustetova izdaja l. 1900.
(4 zvezki, 15.5 cm X 10 cm.)

Vsi zapovedani godovi novejšega časa so na dotičnem mestu; mudljivo citiranje se je nadomestilo večinoma s popolnim berilom.

»Cene:«

V usnji z gibčnim hrbtom in rudečo obrezo K 31-20
Isti vez z zlato obrezo K 33-60
V linem šagrinu z rudečo obrezo K 36 —
Isti vez z zlato obrezo K 38-40

Propriji za ljubljansko, krško, lavantinsko ali za hrvat ke škofije se računajo posebej.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

72 **Hiša** (3-1)

s 4 sobami, kuhinjo, shrambo, hlevom, kletjo, sadnim vrtom in nekaj njive, v **Hudem** (na glavni cesti, 10 m. od postaje Zatičina, se pod ugodnimi pogoji in nizki ceni **proda.** — Posestvo leži na lepem kraju tik glavne ceste in je pripravno za vsako obrt. V hiši je bila veliko let gostilna, katero je pa sedanj lastnik biše radi svoje službe opustil. Gostilna bi bila tem bolj na mestu, ker se je c. kr. okr. sodaja iz Zatičine v Višnjo goro preselila in gredo stranke iz Zatičine, Št. Vida in okolice vse tam mimo. — Pojasnila daje iz. prijaznosti upravnistvo »Slovenca«.

Naznanilo in priporočilo.

Uljudno naznanjam sl. p. n. občinstvu, da sem prevzel s 1. januarjem

trgovino z moko

tukaj na Dolenjski cesti št. 4, (pri Ribču)

koja je dosedaj obstajala pod trvdjo **Josipina Lavrenčiča.** To trgovino bodem vodil od sedaj naprej združeno s **specerijskim blagom.** Ker imam **moko lastne mletve,** prosim sl. p. n. občinstvo, **zlasti ono iz Dolenjske in Iške strani,** da mi ohrani dosedanje zaupanje, objubujoč, da bodem vse svoje moči posvetil v to, da se bodem s **solidno in ceno postrežbo** tega zaupanja vrednega izkazal.

59 (3-2)

Makso Lavrenčič
trgovec na Dolenjski cesti št. 4, (pri „Ribču“).

Družinska pratika

je izšla.

Dobiva se komad po 12 kr. = 24 vinarjev po vseh prodajalnicah v mestih in na deželi.

Glavna zaloga pri **H. Ničmanu** v Ljubljani.
Ceniki za razprodajalce pošiljajo se zastonj.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900
čez 5 milijonov kron.

Denarni promet v devetih mesecih
čez 17 milijonov kron.

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1, sedaj: Kongresni trg štev. 2, I. nadstropje sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1900:
5,853.620 K 97 h.

Promet v mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1900:
17,740.643 K 16 h.

Hranilne kujižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
preüsednik.

Josip Šiška,
knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.
Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.
Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kreĝar,
načelnik okrajne bolniške blagajne v Ljubljani.
Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvelniški koncipijent v Ljubljani.
Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.
Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

